

ANDREJ BAGAR

1900 – 1966

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THEATRE INSTITUTE

včera
dnes
a zajtra

V pozostalosti
Andreja Bagara sa našiel list
adresovaný členom SND

*Milí kolegovia,
mal som Vás vždy rád.
Aj vtedy, keď niekedy medzi
nami vzniklo nedorozumenie.
Verte mi, čo som podnikal,
nerobil som nikdy v záujme
osobnom, ale vždy a výlučne len
v záujme nášho divadla. Urobili
sme spoločne za tie roky pekný
kus práce.
No nesmieme sa zastaviť. Naše
divadlo musí mať krásny
umelecký punc. SND musí sa
stať pojmom. No stane sa tak
len vtedy, ak sa každý z Vás
trochu odosobní a bude mať na
zreteli jeden cieľ:
t. j. záujem o divadlo. Odpusťte
mi, ak som sa i s doktorým
dostal do škriepky. Stalo sa to
obyčajne preto, keď som videl,
že záujem osobný dominuje nad
umeleckým. Napokon, veď som
bol zodpovedný štátu
za umeleckú a hospodársku
postáť nášho divadla.
Odchádzam bez hnevu
a odchádzam taký chudobný
od divadla, aký chudobný som
k nemu prišiel. Chráňte naše
divadlo. Živí Vás a nech sa ono
stane Vašou pýchou.*

Váš

Andrej Bagar

Bratislava, 1966

Výstavu pripravil Divadelný ústav Bratislava, 2011
Na výstave boli použité materiály z Dokumentácie a Archívu Divadelného
ústavu Bratislava
Autorka výstavy Katarína Kunová
Grafické spracovanie Viera Burešová
Jazyková redaktorka Mária Adamčíková
Autori fotografií
Štefan Figura, Peter Karvaš, Gejza Podhorský, Magdaléna Robinsonová,
Ladislav Roller, Ľubo Stacho, Anton Šmotlák, Anton Trokan, Jozef Vavro,
Weiss, Ateliér Horn Bratislava, ČSTK, Ateliér Apfel Bratislava

Ochotnícky divadelný krúžok pri Robotnickej telovýchovnej jednote v Trenčianskych Tepliciach (1919 - 1921), v strede Andrej Bagar

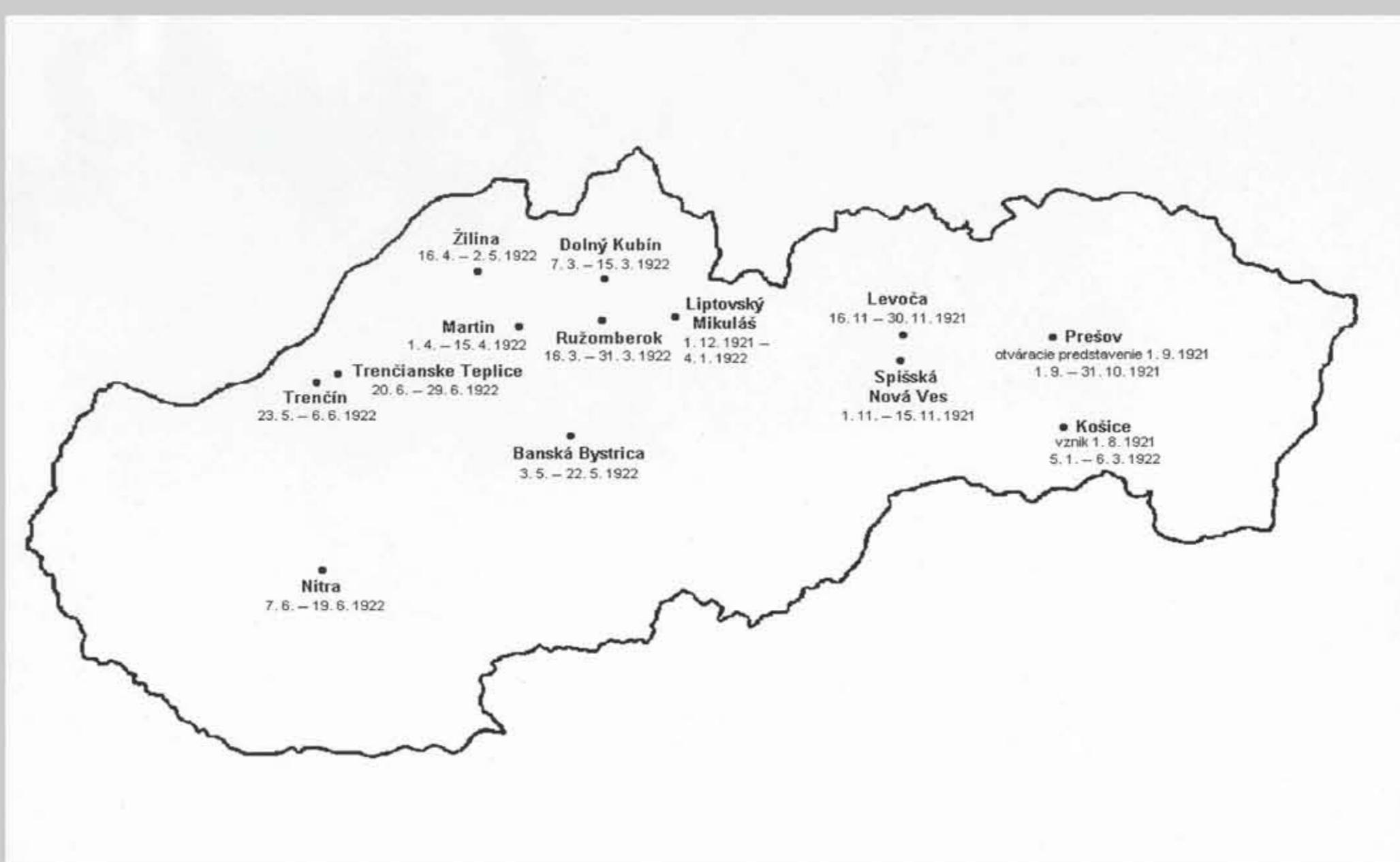

Portrét Andreja Bagara

Prvý nástup do SND (1921 - 1922)

Niektorí členovia Vidieckej činohernej spoločnosti SND, tzv. Maršky

Mapka Slovenska s vyznačenými mestami, v ktorých vystupovali členovia Vidieckej činohernej spoločnosti počas sezóny 1921/1922

Advertisement for the play 'INKOGNITO' by J. Palárik, performed on October 1, 1921.

ANDREJ BAGAR O SEBE. Míli priatel! Rád vyhovujem žiadosti redakcie N. D. napísať niečo o sebe a svojich zkušenských divadla.

Druhý nástup do SND (1923 - 1925)

Druhýkrát prijíma angažmán do činohry Slovenského národného divadla v Bratislave

Účinkuje v činohre, operete, opere i balete a vytvára 37 postáv, 1 opernú, 1 operetnú, 3 baletné, režíruje jedenkrát

Josef Hurt (1881 - 1945) režisér, umelecký šéf činohry i riaditeľ SND v Bratislave

Advertisement for the play 'Kráľ Harlekýn' by Rudolf Lothar, performed on August 1, 1924.

Advertisement for the play 'Poklesky' by K. F. Urbanovič, performed on December 15, 1923.

Advertisement for the play '4x2+1' by Zuzanna Bajárová, performed at the Slovak National Theatre.

Advertisement for the play 'KOCÚRKOVO alebo LEN ABY SME V HANBE NEZOSTALI.' by Ján Chalupka, performed at the SND.

Tretí nástup do SND (1927 – 1939)

Cinoherný súbor SND s umeleckým šéfom a spoluriaditeľom Václavom Jiřkovským uprostred, Andrej Bagar tretí zľava v hornom rade

Jozef Gregor Tajovský: *Statky-zmätky*, 30. 10. 1928 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Zľava: Hana Meličková, Helena Svobodová, Andrej Bagar (Đurko), Oľga B. Országhová, Anna Kovaříková, Jozef Kello, Josef Bezdiček

Ivan Stodola: *Bačova žena*, 4. 10. 1928 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Jozef Kello, Andrej Bagar (Bača Mišo)

Stanislav Lom: *Svätý Václav*, 29. 9. 1929 SND Bratislava
réžia Josef Bezdiček
Andrej Bagar (Boleslav)

Henrik Ibsen: *Hedda Gablerová*, 24. 11. 1929 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar (Eljert Lövborg), Hana Meličková

Aristofanes: *Vtáci*, 20. 1. 1929 SND Bratislava
réžia Karel Vetter a. h.
Andrej Bagar (Vodca zboru)

William Shakespeare: *Komédia omylov*, 9. 10. 1929 SND Bratislava
réžia Andrej Bagar
Jozef Kello, Marie Rintová, Hanuš Malimánek, Zdeněk Widner, Karel Rint, Josef Bezdiček, Gašpar Arbět, Ján Sýkora, Oľga B. Országhová, Svetozár Hurban, Antonín Klimeš, Vítězslav Boček, Hana Meličková, Andrej Bagar (Aegeon), Anna Kovaříková

V piatok 15. marca 1929.
27. hra v predplatení. **Seria A.**
Čaj u pána senátora
(Tretie skrutinium.)
Politická veselohra v 5 obrazoch.
Napísal: Dr. Ivan Stodola. Réžia: Andrej Bagar.

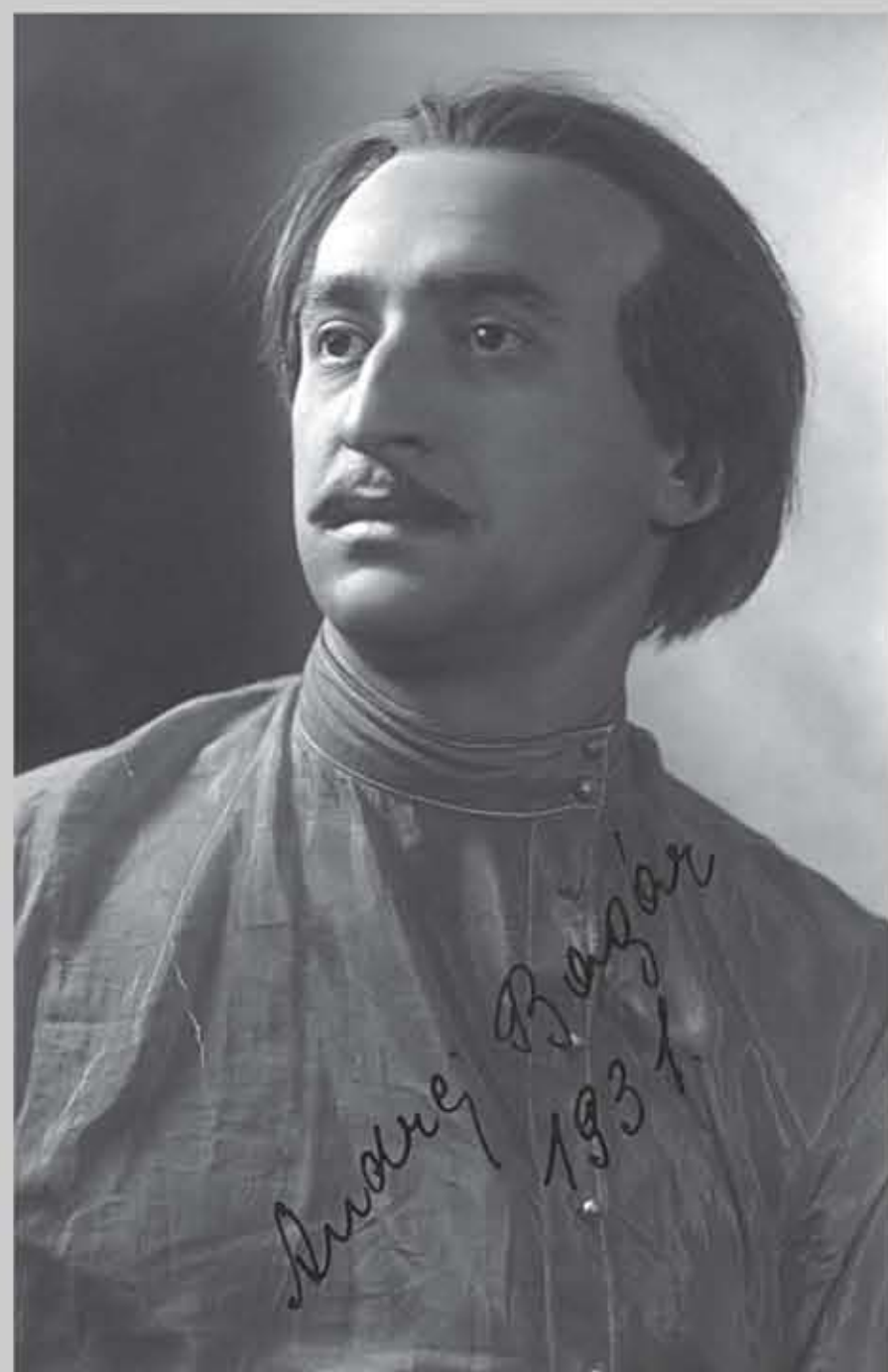
Slivka	Jozef Kello
Slivková	Oľga Borodáčová
Elena	Maria Rintová
Prof. Lopuskin	Vítězslav Boček
Dr. Hronec	Anton Klimeš
Sekera	Hanuš Malimánek
Pi ministrová	Hanča Malíčková
Tajomní	Jozef Bezdiček
Motúz	J. O. Martin
Pyskuliak	Andrej Bagar
Rajnička	Karol Rint
Kučka	Vladimír Leraus
Káčková	Maria Sartová
Fijalka	Jaroslav Sadilek
Fijalková	Anna Kovaříková
Potkan	Juraj Koldovský
Potkanová	Maria Petříková

Dej odohráva sa dnes v Bratislave.
Po 3. a 4. obraze prestávka.
Bloky platia.

Prvý román
Hra v 3 dejstvách. Réžia: Vl. Šimáček.
Napísal: J. G. Tajovský.

Aloje Čuboriak, dirigent banky	Andrej Bagar
Božena, jeho žena	Hana Meličková
Julius Marčík, študent, spisovateľ	Sveto Hurban
Hanka, slúžka	Božena Porubská
Andrej, bankový sluha	Gašpar Arbět

Dej sa odohráva po prevrate v Bratislave. 19. 12. 1930.

Milan Begović – Michail Petrovič Arcybašev: *Sanin*, 25. 1. 1930 SND Bratislava
réžia Josef Bezdiček
Andrej Bagar (Vladimír Petrovič Sanin)

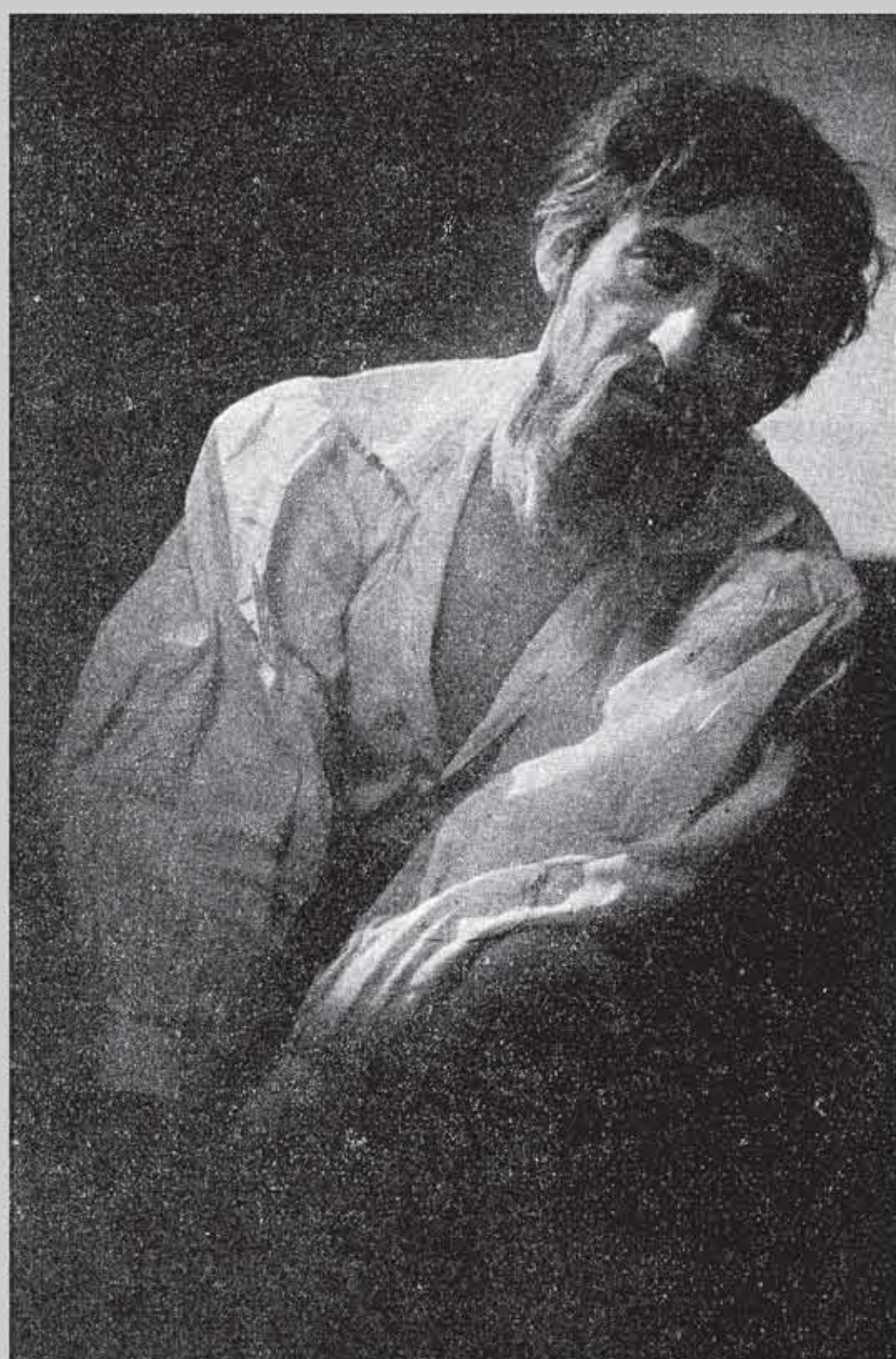
Alfred Savoir: *Velká Katarína*, 21. 2. 1931 SND Bratislava
réžia Andrej Bagar
Andrej Bagar (Veľkoknieža Peter)

Slovenské Národné divadlo
Riaditeľ: Anton Dražar

Velká Katarína
Komédia v 7 obrazoch.
Napísal: Alfred Savoir. Preložil: A. Bernásek.
Réžia: A. Bagar. Výpravná účasť: J. Ladvenica.

Veľkoknieža Peter	Andrej Bagar
Grofi Lanskoj	Juraj Stejmar a. h.
Kancelár	Emil Bolek
Stráž	Ján Pivec
Patriarcha	Karol Rint
Generál	Bohus Machník
Dostojník	Sveto Hurban
Iný dôstojník (v ložnici)	Ján Kozák
Milene	J. Šima
Strážca ohňa	Jozef Kello
Obradník	Anton Musek
Sasok	Ján Kozák
Sluha	Gašpar Arbět
Carevná Alžbeta	Emília Wagnerová
Katarína	Anna Sedláčková a. h.
Kňažná Anhaltská	Maria Sýkorová
Dvorná dáma	Hana Sýková
Groika Voroncová	Maria Rintová
Komorná	Vilma Březinová

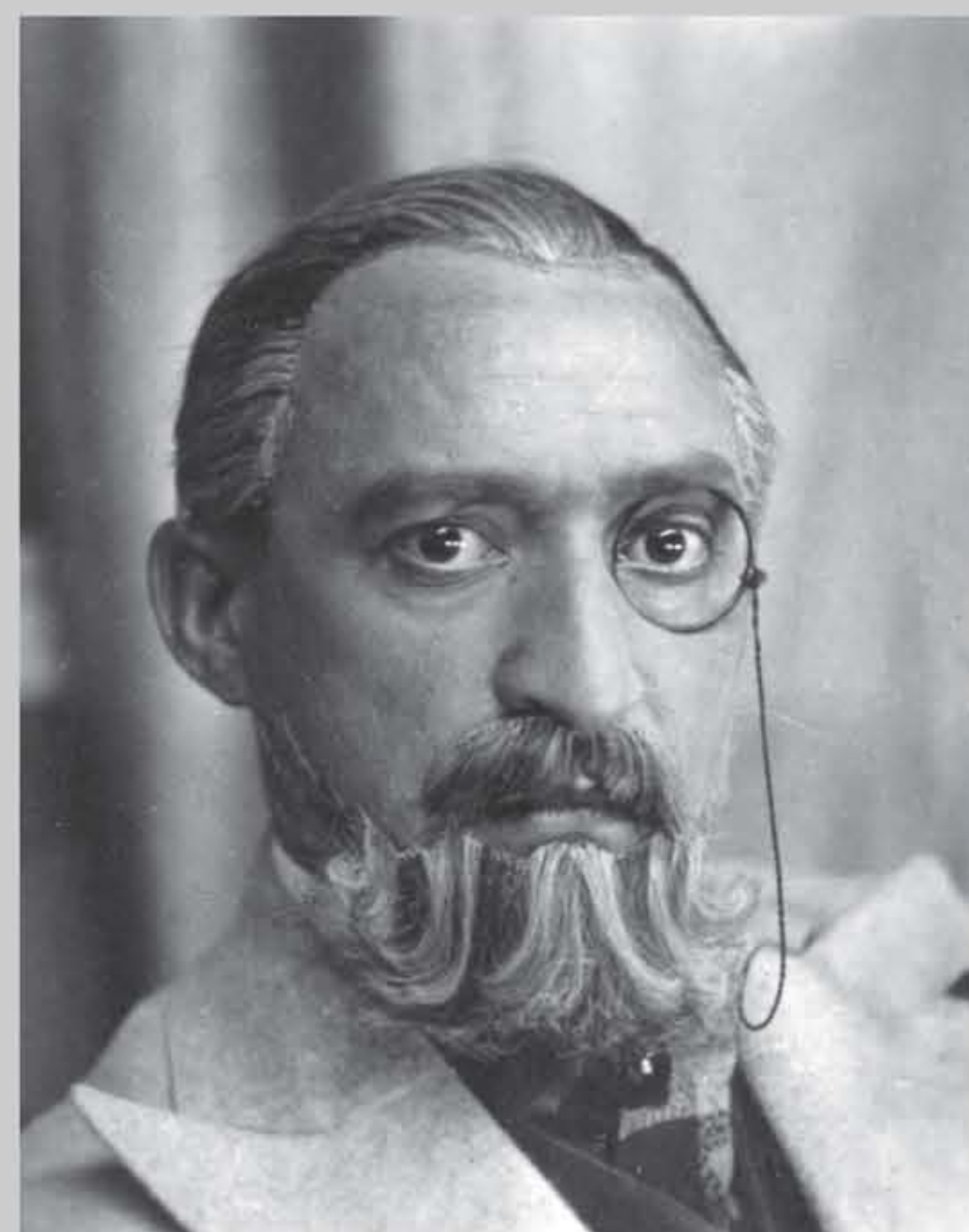
Dvorné dámy, čístoníci, vojaci, pánta, služobníctvo.
Dej sa odohráva v Petrohrade za doby panovania cárovnej Alžbety a Kataríny Veľkej.
Po III. a VI. obraze dlhá prestávka.
Koberce dodala firma Fornheim, Svetelné telesá F. Anž.

William Shakespeare: *Macbeth*, 14. 10. 1933 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar (*Macbeth*)
Andrej Bagar je prvým *Macbethom* v slovenskom profesionálnom divadle

Ferko Urbánek: *Pytlíková žena*, 3. 10. 1934 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Olga B. Országhová, Andrej Bagar (Flóriš Karvas), Štefan Figura

Anton Pavlovič Čechov: *Višňový sad*, 3. 3. 1934 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar (Gajev)

Hostovanie slovenskej činohry SND vo viedenskej Volksopere 2. 12. 1935
s inscenáciou hry Jozefa Gregora Tajovského *Ženský zákon*, za prítomnosti manželky autora Hany Gregorovej a dcéry Dagmar Gregorovej,
Andrej Bagar, Lea Juričková, Hana Gregorová, Dagmar Gregorová,
Olga B. Országhová, Mária Sykorová

Ben Johnson - Stefan Zweig: *Volpone*, 19. 2. 1936 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar (*Volpone*)

William Shakespeare: *Večer trojkráľový*, 22. 10. 1936 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar (*Malvolio*)

Ján Greža: *Barbora*, 5. 12. 1936 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar (*Kráľ Zigmund*)

Blúznivci
Hra v 6 obrazoch. Napísal J. Gregor-Tajovský.
Režia — podľa pohybov autora: J. Borodáč.
Scenická stavba: J. Ladvenica.

Jozef Messerschmidt, notár	Andrej Bagar
Jozef Podholický, farár	Ján Sykora
Ignác Bielik, organista-učiteľ	Jozef Kello
Ján Špiši, kapec	Bohumil Adamovič
Andrej Murgač, roľník	Ivo Lichard
Maxo, poštmajster	Hanuš Malimánek
Dlhý, učiteľ	Štefan Figura
Bobuň, konzumiar	Alfred Czoppek
Kohút, podnotár	Stefan Holták
Zliebok, stolár	Dezider Janda
Bobuň, rychtár	Paľo Dubravský
Majstrik, roľník	Rudolf Sedláček
Mýdlar, roľník	Ivan Finko
Bukovec, kováč	František Šima
Bažko, krčmár	Eda Cepický
Babal, robotník	František Zlámal
Obecný huberík	Jindřich Fikar
Koatolník	Zdenko Hrzna
Lesmajster	Ján Jammický
Sedo, rubač	Jindřich Toman
Benko, horár	Martin Guttmann
Beto, roľník	František Šušlik
Furman	Adolf Šimon
Kuna, fabričný robotník	Jozef Plachý
Kalický, fabričný robotník	Jozef Mareček
Staneček, fabričný robotník	Jozef Kopecký

Členovia činohry SND na zájazde s Palárikovým *Dobrodružstvom pri obžinkoch* v Prahe na železničnej stanici 25. 4. 1936
Zľava: Ivan Lichard, Andrej Bagar, Janko Borodáč, Rudolf Bachlet, Martin Gregor, Olga B. Országhová, Gašpar Arbét, Ján Jammický

George Bernard Shaw: *Caesar a Kleopatra*, 4. 2. 1939 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar (*Caesar*), Marta Černická, Paľo Bielik

George Bernard Shaw: *Caesar a Kleopatra*, 4. 2. 1939 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar (*Caesar*), Ružena Porubská, Paľo Bielik
Andrej Bagar je prvým *Juliom Caesarom* v slovenskom profesionálnom divadle

Kobercový dom
BUCHLER
Pravé perské a najnovšie koberce, beháče, záclony, a všelijaké zariadenie. Levné ceny! Prívetivá jačnosť!

Bratislava
Vysoká cesta č. 1

LITERATÚRA
kancelárske, technické a školské potreby

JÁN HORÁČEK
kníhkupec
BRATISLAVA
PALAC „SEKRETÉNE“
Telefon 26-70

Nábytok a
detské vozíky

nejlacnejšie
možno dostať
u firmy

J.L. Schloss
Bratislava
Nám. Republiky 5-6

Dámske toalety a bielizeň
J. Tauskyho synovia
Sedlárska číslo 7

I. STEINER Špeciálny dom pre jennú pánsku odev
Bratislava, Rybárska 4

Slovenské národné divadlo
Riaditeľ: Anton Drašar

NA DNE
Hra vo šiestich obrazoch „Jozef“ v 4 dejstvách. Napísal M. Curok. Poľská Karel Podolný. Režia Janko Borodáč. Scéna Lada Fiala.

Michal Ivanov, Kozľák, majiteľ meštárskeho	Jozef Kello
Vasilisa Karpošina, jeho žena	Ána Maláková
Natalja, jej sestra	Lea Jurčiková
Medvedev, policajt, štyc	V. J. Hochstetler
Vasilisa Popel, mládežec	Andrej Bagar
Kliat, Andrej Miroš, námožník	Ján Jammický
Anna, jeho žena	A. Kinderemayová
Nata, dievča	Olga B. Országhová
Kvatiná, predavka	Marta Šykorová
Rubnol, lenz výrobcu časpek	Hanni Malimánek
Saša, kerár	Stefo Huber
Herec	Janko Borodáč
Batoš	Ivan Lichard
Luka, pátek	Ján Sykora
Aljoša, obuvník	Štefan Figura
Krivý Zub, nosič	Gašpar Arbét
Tatar, nosič	Aloje Poláček

Očakávanie sa v sociálnom „boskov“
Vážna prosba za 2. dejstvo: po 1. a 3. mesiaci.

Prvá slovenská továrňa na výrobu zlatého a strieborného tovaru

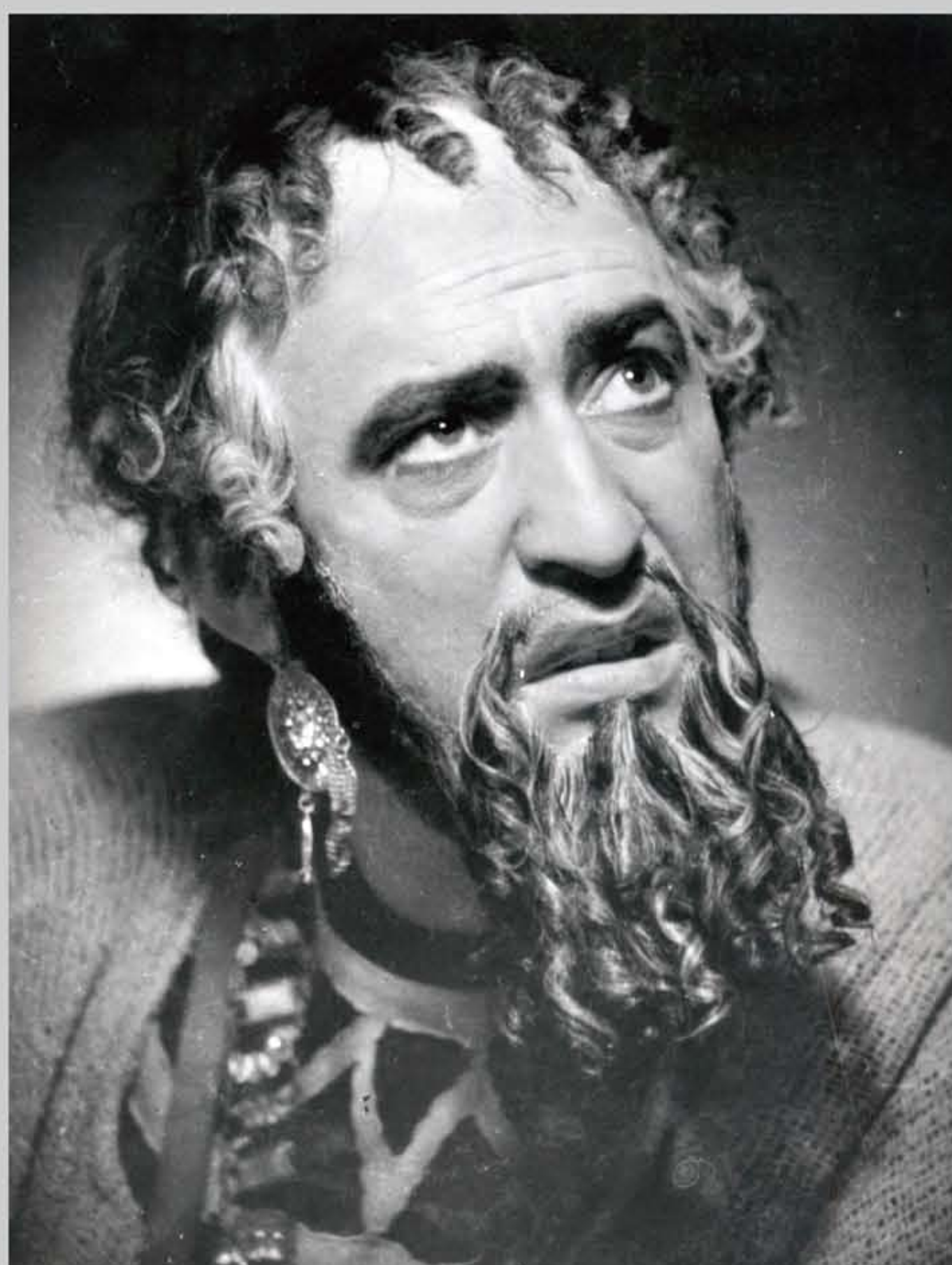
Br. Frostig
Bratislava
Továrňa
Frankistská nám. č. 1
Telefon číslo 57
Obchod
MESTSKÝ ÚRČO ČÍSLO 7
Telefon číslo 16-02

Salón
dámskych
klobukov

Chapeaux Gelber
Bratislava
Mostová ulica č. 4
veľká hotelu Savoy

Konec bolesti nôh!
V našom oddelení „Péčlivosti o nohu“ ošetríme Vám odbornou nohu.
Ošetrovanie nôh pozostáva z kúpeľa nôh, bezbolestného odstránenia keratinu a ztvrdenej kože, stiahnutia nechtov, masáže nôh
Cena 5 Kč

„DOM SLUŽBY“
Rafa
Hurbanovo námestie

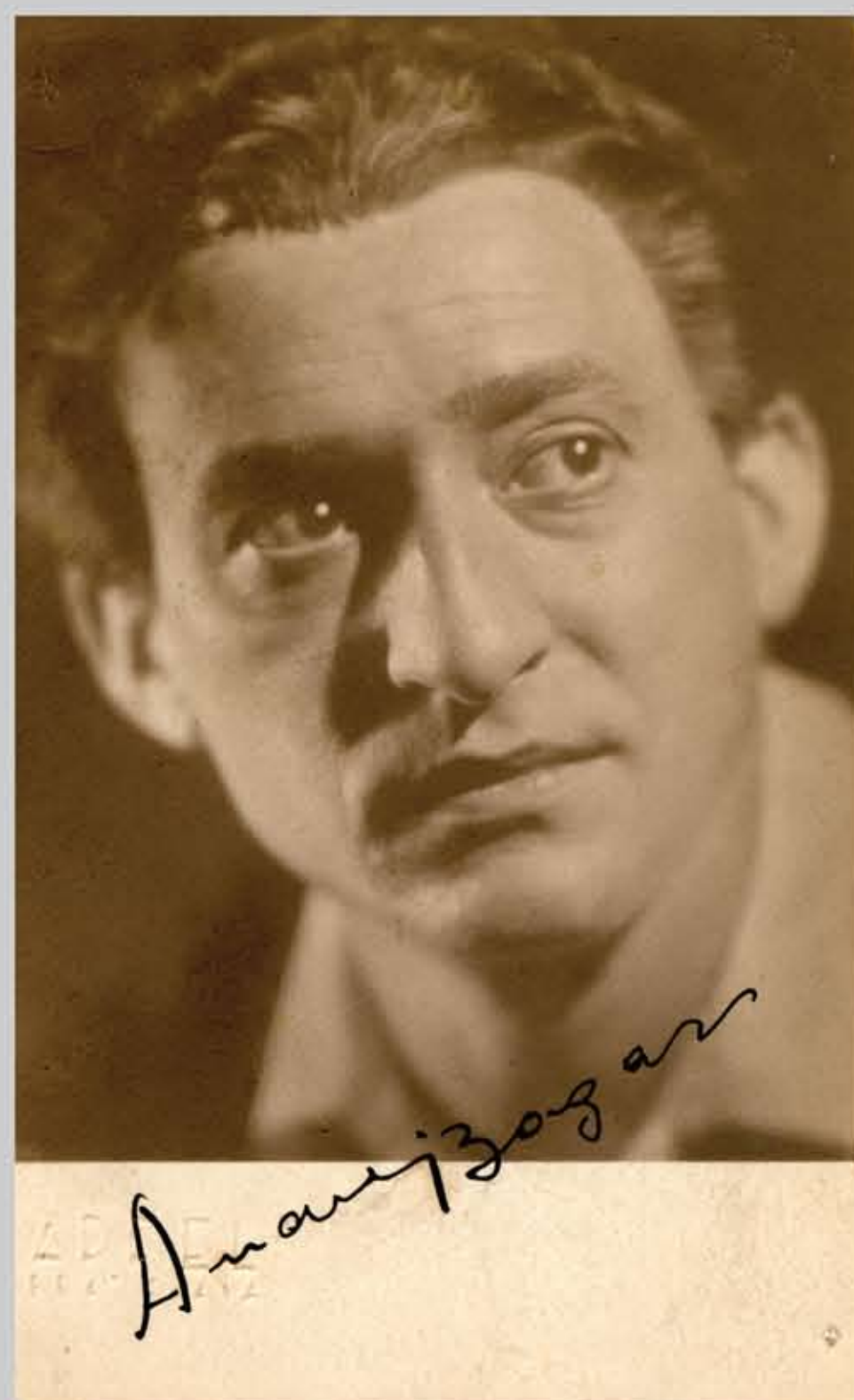
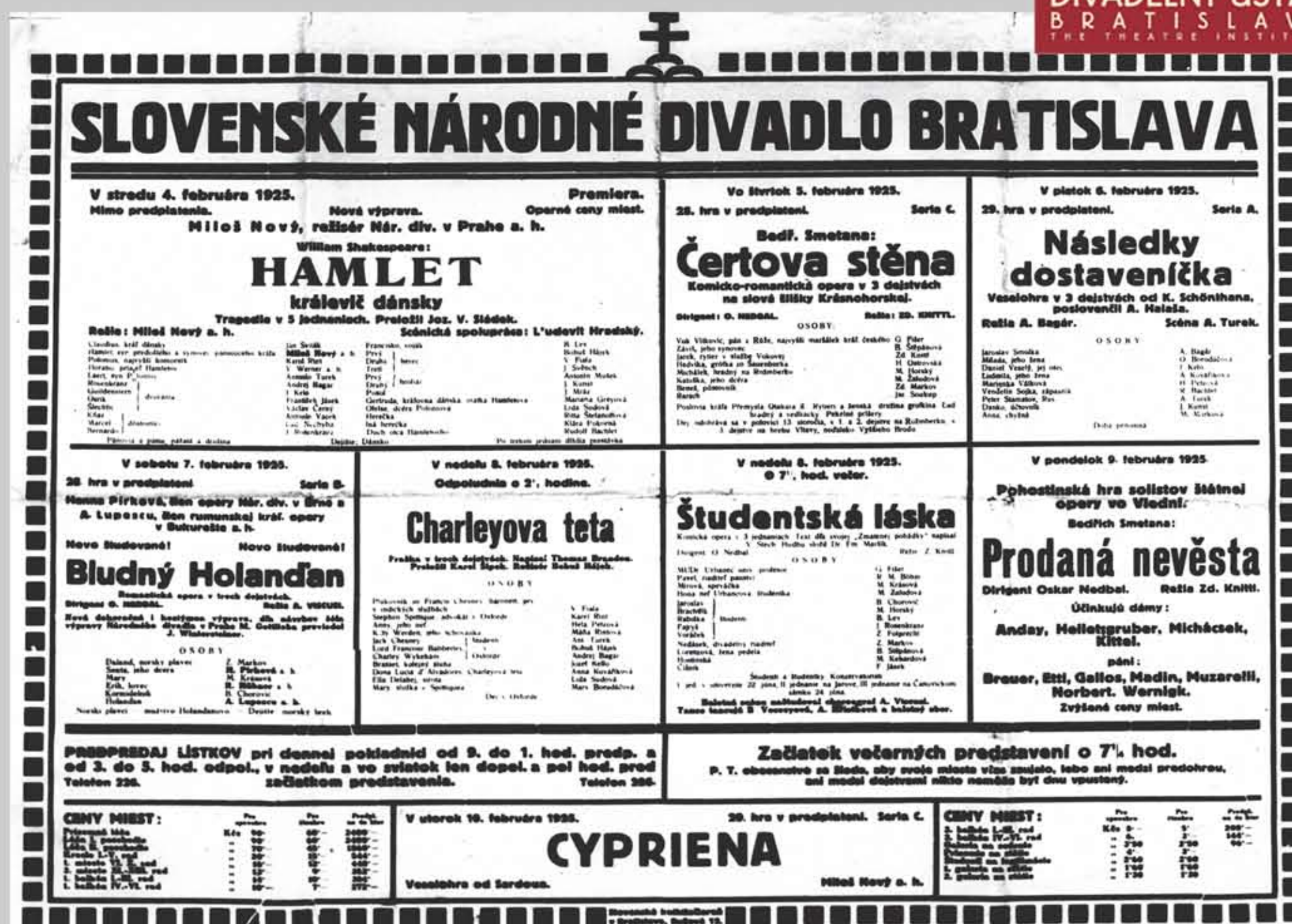
Pavol Országh Hviezdoslav: *Herodias a Herodias*, 25. 9. 1937 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar (*Herodes Antipas*)

Pavol Országh Hviezdoslav: *Herodias a Herodias*, 25. 9. 1937 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Mária Banciková, Andrej Bagar (*Herodes Antipas*), Hana Meličková

Šesť stretnutí s divadelným Hamletom

- 1923 – dramatické oddelenie pražského konzervatória (Leartes), réžia Jaroslav Hurt
- 1925 – SND Bratislava (Rosenkranz; Leartes), réžia Miloš Nový a. h.
- 1931 – SND Bratislava (Hamlet), réžia Janko Borodáč
- 1944 – SKD Martin (Hamlet 2. a 3. dejstvo), **réžia Andrej Bagar a. h.**
- 1950 – ND Bratislava (Klaudius), réžia kolektív Ivan Lichard, Tibor Rakovský, Jozef Budský
- 1964 – SND Bratislava (Herec, divadelný kráľ), réžia Tibor Rakovský

Túto fotografiu venoval Honzovi Valešovi, svetelnému technikovi v SND, s týmto textom: „Kamarátovi v upomienku na spoločnú exkurziu po nočnej i dennej Bratislave“

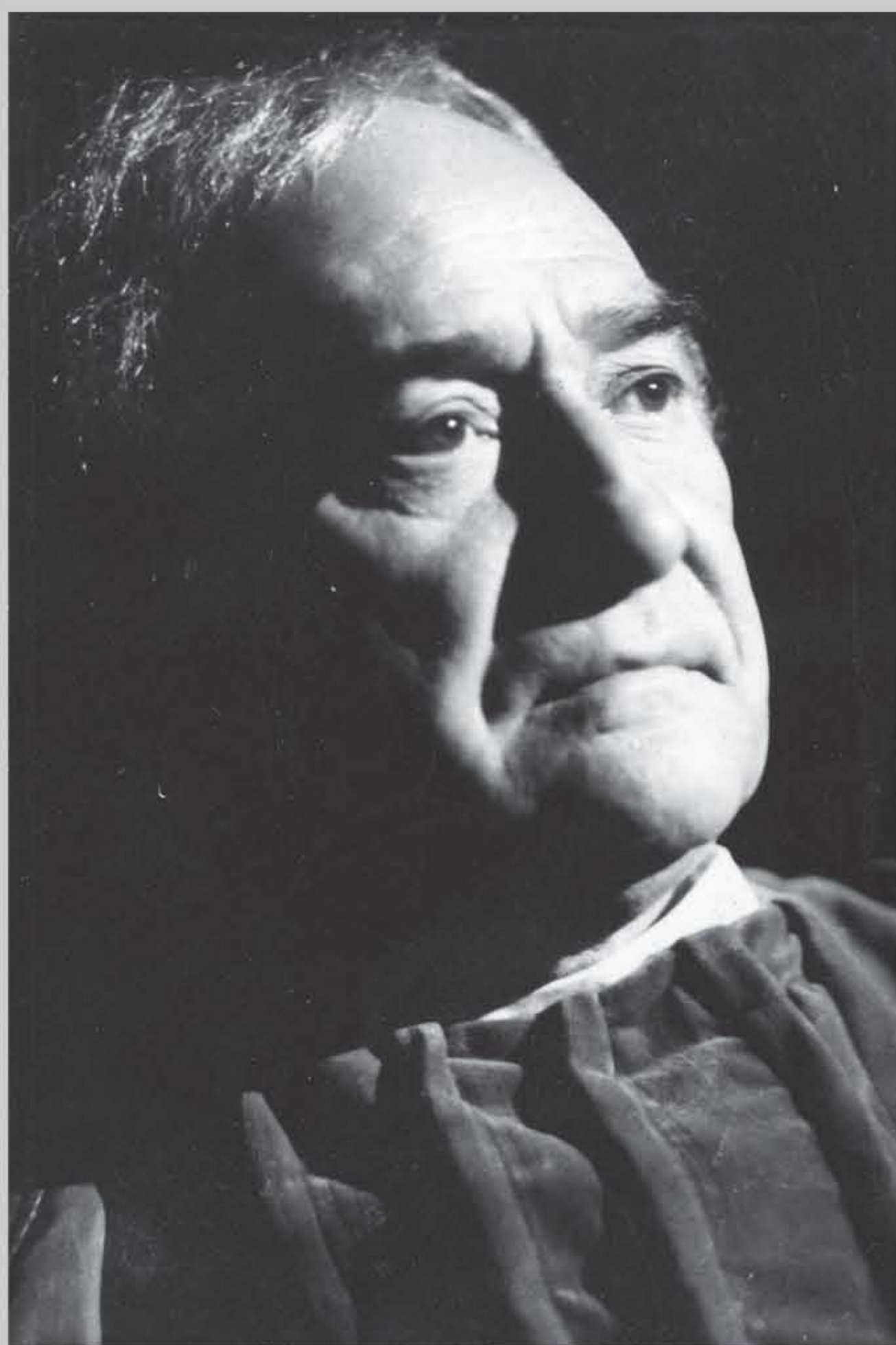
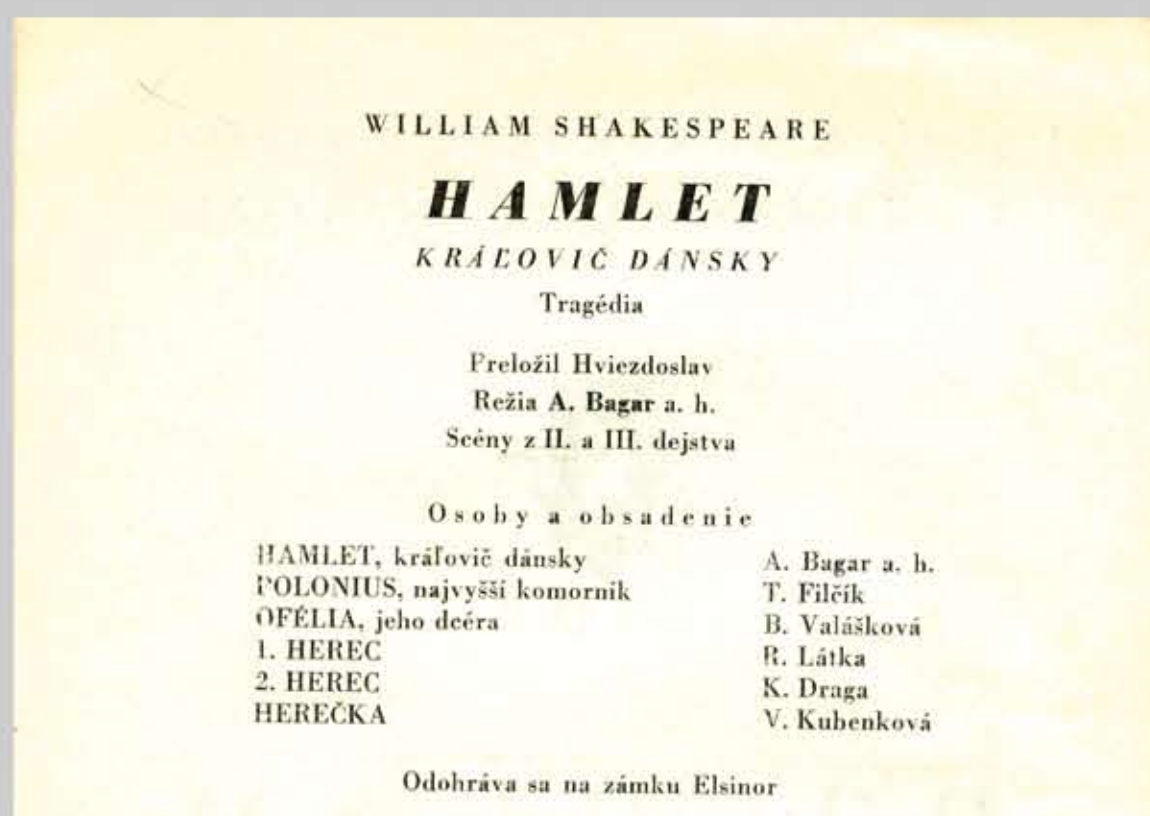
Andrej Bagar je prvým slovenským Hamletom v profesionálnom divadle
Hral Hamleta po novom, jeho Hamlet „bol vášnivý, búrlivý, boľavý, rozorvaný“

William Shakespeare: Hamlet (2. a 3. dejstvo), 17. 3. 1944 SKD Martin
réžia Andrej Bagar a. h.
Andrej Bagar (Hamlet)

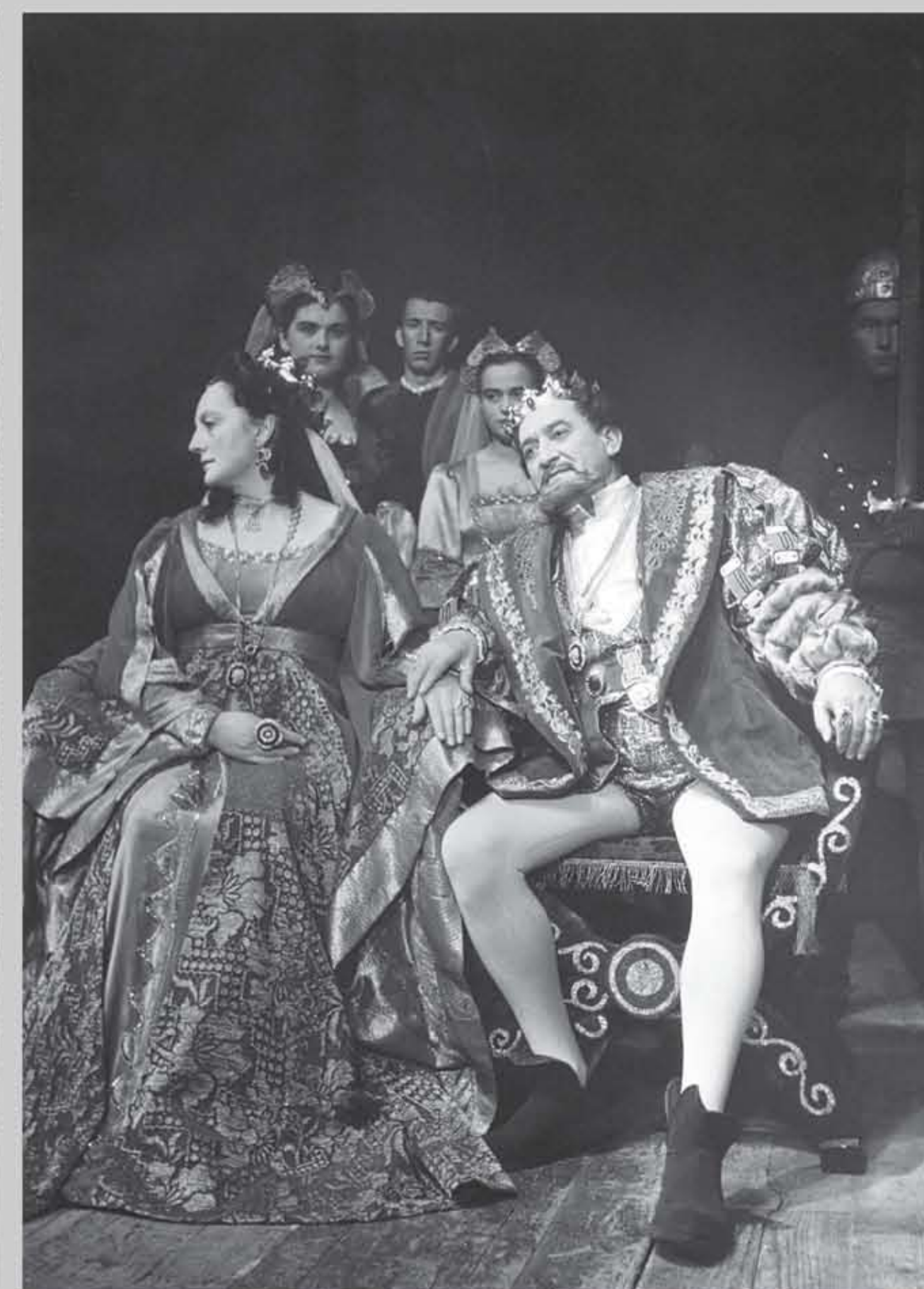
William Shakespeare: Hamlet (2. a 3. dejstvo), 17. 3. 1944 SKD Martin
réžia Andrej Bagar a. h.
Andrej Bagar (Hamlet), Viera Kubenková-Kusá (Ofélia)

William Shakespeare: Hamlet, 2. 5. 1964 SND Bratislava
réžia Tibor Rakovský
Andrej Bagar (Herec, divadelný kráľ)

William Shakespeare: Hamlet, 1. 4. 1950 ND Bratislava
réžia kolektív Ivan Lichard, Tibor Rakovský, Jozef Budský
Jozef Budský (Hamlet), Andrej Bagar (Klaudius)

William Shakespeare: Hamlet, 1. 4. 1950 ND Bratislava
réžia kolektív Ivan Lichard, Tibor Rakovský, Jozef Budský
Hana Meličková, Andrej Bagar (Klaudius)

1927 – 1939

Zo súkromného života i zo života činoherného a hereckého

Andrej Bagar s manželkou Tamar Corpona a so svokrou, pani Pokornou

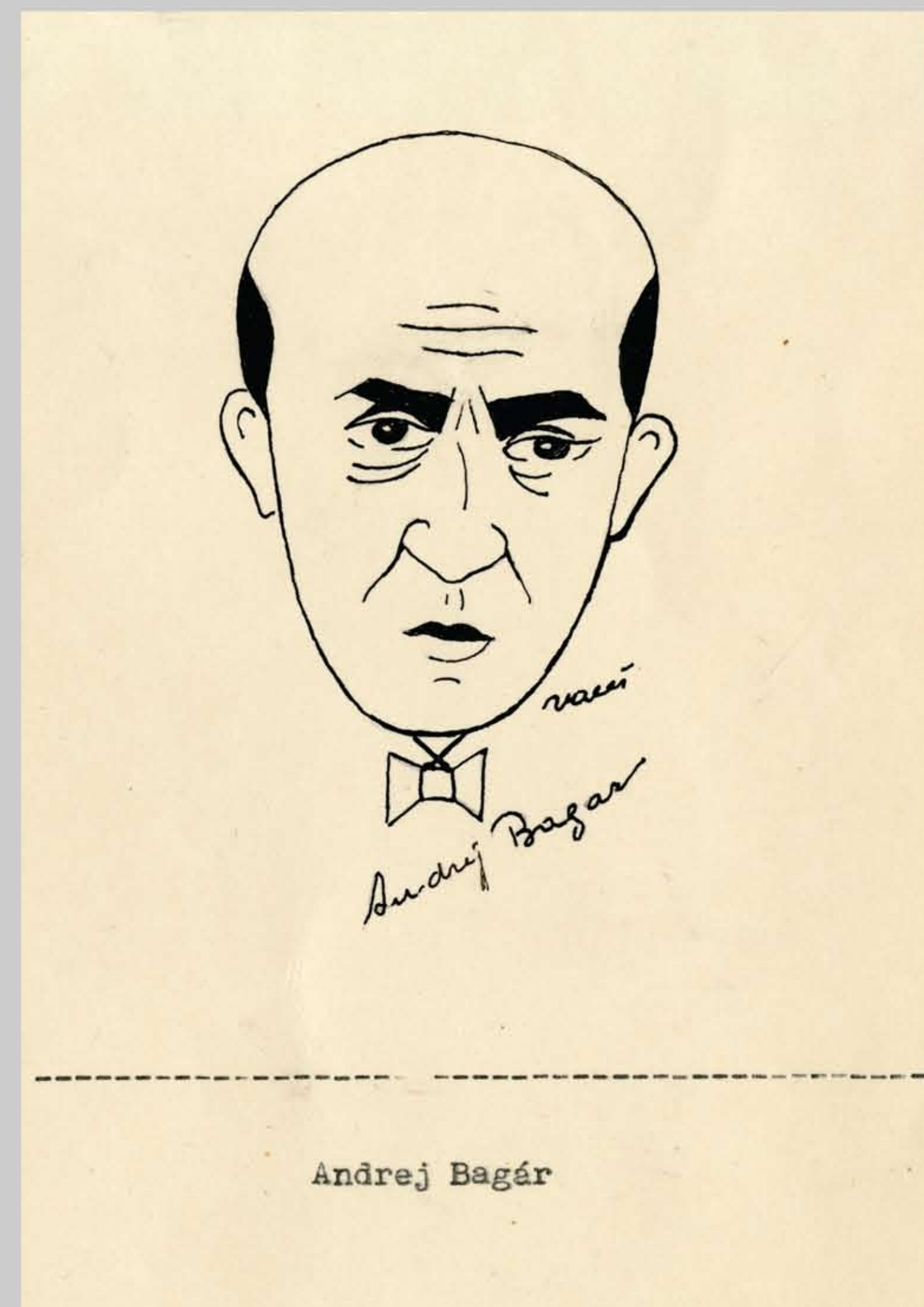
Manželia Bagarovci v Trenčianskych Tepliciach

S hereckým kolegom Vítězslavom Bočekom v Trenčianskych Tepliciach, 1929

Členovia činoherného súboru SND na zájazde v Trenčianskych Tepliciach, 1932
Horný rad zľava: Janko Borodáč, Ignác Vinček-Hochštetický, Štefan Figura, Hanuš Malimánek, Ján Jamnický, Ján Sýkora, Svetozár Hurban, Ivan Lichard, Gašpar Arbét (inšpicient), Jozef Schartner (šepkár), Andrej Bagar, Fraňo Devinský (tajomník)
Dolný rad zľava: Lea Juríčková, Emília Wagnerová, Mária Devinská (manželka tajomníka), Hana Meličková, Oľga B. Országhová, Ružena Porubská, Mária Sýkorová, Jozef Kello

Karikatúra od Jana Valeša, 1934

Serenáda pod oknami kolegovi Ivanovi Lichardovi, 1934
Gašpar Arbét, Andrej Bagar, Martin Gregor

Členovia hereckého súboru SND na zájazde, 1934
Neznámy šachista, Svetozár Hurban, Ignác Vinček-Hochštetický, Tamar Corpona, Andrej Bagar

Andrej Bagar na futbalovom zápase SND s „Oldboys“ Ružomberok, 1935

Andrej Bagar študuje mapu Afriky, kam sa chystá počas divadelných prázdnin, navštívi mnohé krajiny sveta, píše o nich články do novin, vydáva knihu cestopisných reportáží z rokov 1925 až 1937 pod názvom *Rozpacitý mier*

1939 – 1944 Roky "mimo" divadla

Andrej Bagar po návrate z pracovných táborov vo Viedni a v Berlíne, 1940
Vychudnutý, ale radostný, v dlhom kabáte, so šatkou s tureckým vzorom na krku

Dívajte sa uprene na stred obrázku
hľadajte hadku a čítajte 50 sekúnd. Po-
tom zodiajte sa na hladkú stenu, kde
sa Vám objaví známy herec.

Predposledná strana v Kalendári členov
Slovenského národného divadla na sezónu
1940 – 1941, ktorý vydali vlastným nákladom
herci Stefan Figura a Ferdinand Lehotský

V nedeľu 11. januára o 20. hod.

pohostinské vystúpenie

Ruženy Porubskej a Andreja Bagara,

šéfrežiséra Slovenského rozhlasu, v hre:

PÁN LAMBERTHIER

Hra v troch dejstvách. • Napísal Louis Verneuil. • Preložil Michal Grega.

Režia Andrej Bagar.

V roku 1941 našťudoval s Ruženou Porubskou inscenáciu Louisa Verneuila *Pán Lambertier*,
s ktorou pohostinsky vystupovali po celom Slovensku

ANDREJ BAGAR, najpopulárnejší slovenský herec.

Umelecké zájazdy po slovenskom vidieku s Hanou Melíčkovou s hrou Milana Begovića *Bez tretieho*,
na železničnej stanici vo Veľkej Bytči, 1943

Naše divadlo, časopis slovenského divadelníctva. Vydáva Ústredie slovenských ochotníckych divadiel v T. Sv. Martine. Rediguje Ivan Turzo-Nosický. Obrázkovú časť tohto čísla spolupredgáloval Jozef Vlček. Redakcia a administrácia v T. Sv. Martine. Vychádza mesačne okrem júla a augusta. Predplatné Ka 25.--. Novinové známky povolené Riaditeľstvom pôst a telegrafov v Bratislave č. 4734/IIIa. Účet v Poštovej sporiteľni v Bratislave číslo 4185. Poštový podací úrad v T. Sv. Martine. Fotografie: Fotoarchív ÚSOD, fotoamater A. Hemberger, Bratislava, foto A. Horník, T. Sv. Martin, foto Apfel, Bratislava.

Posledná strana časopisu slovenského divadelníctva *Naše divadlo*, 16, č. 1 (september 1943)

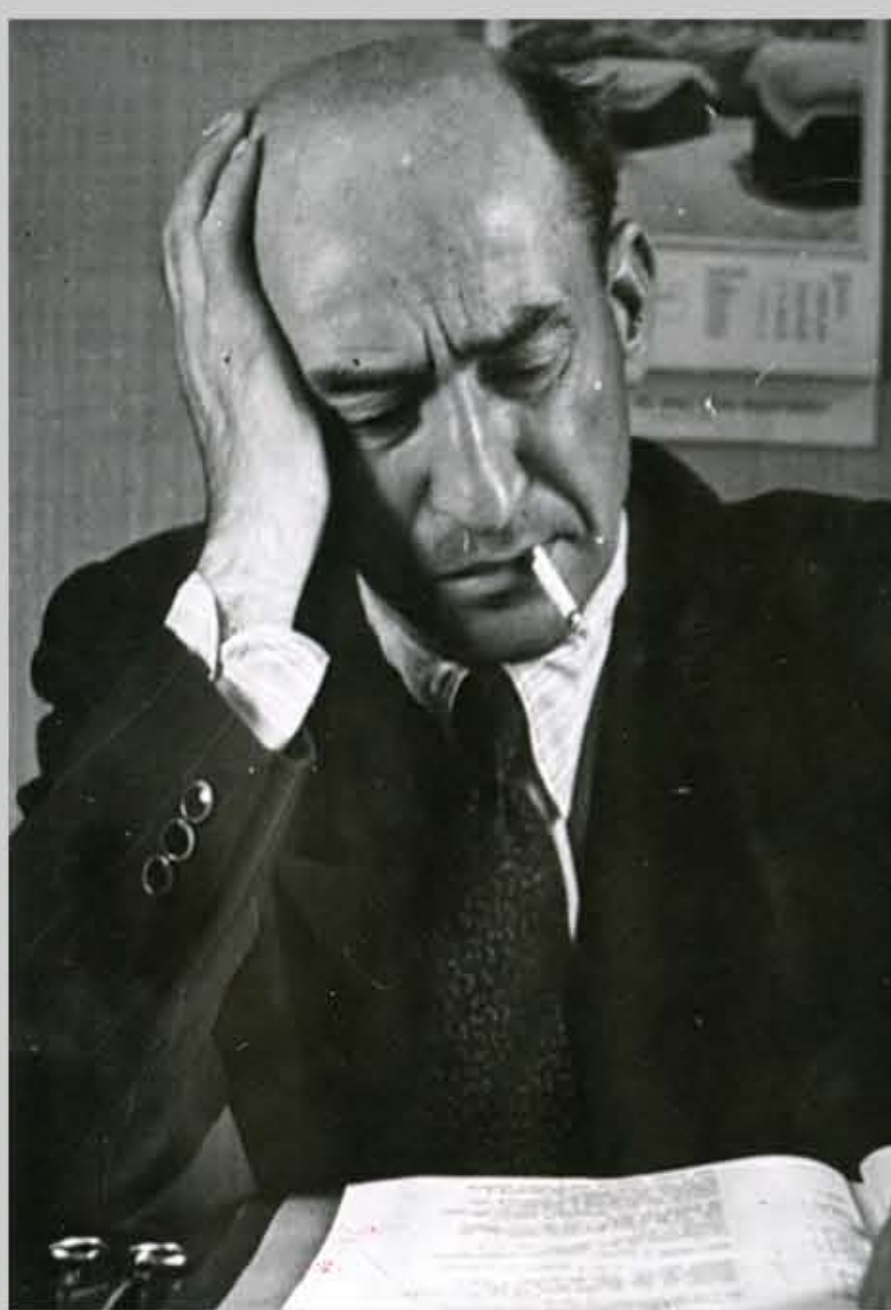
Andrej Bagar
bývalý člen činohry Národného divadla

20. XI. 1953

Celá stránka v časopise je venovaná bývalému členovi činohry Národného divadla

Paul Géraldy: *Úboosť*, 16. 10. 1943 ND Bratislava
režia Andrej Bagar a. h. (Henry), Mária Banciková

Andrej Bagar počas svojho pôsobenia v rozhlasu
v rokoch 1940 – 1944 našťudoval 276 hier,
115 skečov, 13 pásiem a 1 kabaret

NÁRODNIE NOVINY
Číslo 113, 27. novembra 1943.

**Pátos, tragika bezprávia
a ešte čosi**

(František Kožík: Don Quijote pričádza. Preložil a pre rozhlas upravil Gabo Rapoň. V režii Andreja Bagara hrali členovia ND. Vystúpenie z Bratislavy.)

To ešte čosi sa nazýva rutína a repríza, o ktorej referujeme, je exemplárnym príkladom toho, čo všetko sa šou dá zachrániť. Keď autor niekoľkých rozhlasových hier, nemalo cenných, písal túto svoju prvú, vedome pre javisko tvorenú drámu, vypísal citelne ústie, vidieť svoje postavy, zatiaľ čo ich predtým prežíval a načúval. Zatiaľ čo teda hry Cristobal Colón a Puškin obsahovali typické prvky akustické, významuje sa Don Quijote výjazykom dokonalosti pohybových, situačných, vizuálnych. Zatiaľ čo námetom predložených Kožíkových hier boli konflikty vnútorné, je témou tejto hry vonkajšia srážka vyvolaná a zadržaná šťastie. Lope de Vega a Miguel Cervantes, bytostný rozpor súperov v láske i umení, nepriateľstvo hmotné a živelné. Pritom všetkom odhalila mikrofonová úprava tejto hry prvotné talenty autora typicky rozhlasového, a vrcholí hra plnou dramatickou silou: relácia, složená zo samých charakterových stĺpoch a duchovným i formálnym rozpätím veľkých a výrazných úloh, mohla byť príležitosťou k vrcholným výkonom hereckým a ku kráľovnému výplývaniu umeleckému. Dôvody, pre ktoré sa to nestalo, nás upozornili na niekoľko problémov špeciálne rozhlasových.

Na javisku najväčšiu časť práce vykoná režisér pred predstavením, herec za predstavenia. Keď sa zlobne opona, končí ďalšie režiséra a začína jeho výslednica v prejave herecovi. V rozhlasu je tomu podstatne inak: relácia vyžaduje maximálny výkon od herca i režiséra, a to súčasne. A tak i tejto reži je číhlo bezpečné technické vedenie, keďže režisér i hral hlavnú úlohu a zvukové zásahy mali podobu úskallaj; napr medzera medzi dejstvom vo vzhľad a nasadením budú vyznať by na javisku ako pauza dramaticky využitkovateľná, v rozhlasu však vyznela ako bolestná trhlina vo zvukovej kontinuite. — Quijotovský koncipovaná postava Cervantesova bola prílehavá Bagarov. m a naturou a tam kde vystupovali tragické počtice, počuli sme krásne parlie prednesová, svedčiac o vzácnom — v rozhlasu tak plno sa uplatňujúcim a predsa nápadne málo pestovanom — smysle pre rytmické stvárnenie textu.

Režijne predstavovala hra niekoľko exemplárných použití naturalistických kulís. Ich kombinácia s tragickou hudbou bola bezchybná. Úprave treba vytknúť, že v plnej miere nerespektovala potrebu situačného ozrejmenia v texte, čo spôsobilo, že pri dlhých dialochoch (napr. úvodnom) chýbala predstava scenéria a dej plynul quasi v necharakterizovanom priestore.

—jrl—: Znovu Ibsen. Národné noviny, 75, (20. 1. 1944)

ÚSTREDNÁ ŠTÁTNEJ BEZPEČNOSTI

Čís. 20.052/3-1944. Ú.S.B. V Bratislave dňa 10. júla 1944.

Vec: Zájazd činohry Národného divadla.
K číslu: 1903/1944.

Riaditeľstvu Národného divadla
v Bratislave.

Vašu správu zo dňa 1. júla 1944 číslo 1903/1944 som vzal na vedomie a upovedomujem Vás, že t. š. nesúhlasím s účinkovaním Andreja Bagara na zájazdoch členov Národného divadla na zájazde mimo Bratislavu a to z dôvodov, nateraz nie je nato vhodný čas.

Na s t r á ž i

Národné divadlo, Bratislava
Čís. 1. Zn.:
Dátum: 8. VII. 1944. Výhov. c.

Príloha: 1
M. J. J.

Nesúhlasná odpoveď ÚŠB s účinkovaním Andreja Bagara na zájazdoch ND mimo Bratislavu,
10. 7. 1944

V martinskom štúdiu Slovenského rozhlasu Andrej Bagar pravidelne každý pondelok režíroval rozhlasové hry s martinskými hercami od roku 1942 až do apríla 1944
Náda Hejná, Sveto Hermann, Karol Hynek Draga, Dušan Gábor, Viera Kubenková-Kusá, Augustín Kanich, Ctibor Filčík

Stretnutia so Cyranom z Bergeracu

1923 – SND Bratislava (Herec, Básnik, Kadet), réžia Josef Hurt

1941 – Slovenský rozhlas, monológ Cyrana z 1. dejstva Rostandovej hry *Cyrano z Bergeracu*

1942 – ND Bratislava (*Cyrano z Bergeracu*), réžia Janko Borodáč

1944 – SKD Martin (*Cyrano z Bergeracu*), **réžia Andrej Bagar a. h.**

Edmond Rostand: *Cyrano z Bergeracu*, 16. 5. 1942 ND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar a. h.

Edmond Rostand: *Cyrano z Bergeracu*, 16. 5. 1942 ND Bratislava
réžia Janko Borodáč
Andrej Bagar a. h., Mária Bancíková (Roxana)

Andrej Bagar je prvým slovenským Cyranom v slovenskom profesionálnom divadle

*A čo robiť, môj drahý?
Mám protektora hľadať, kryť sa za jeho menom,
byť ako brečtan nízky, čo sa driape kmeňom
a lichotivo líže ochrancu po kôre...*

*Nie, vďaka! Nie, vďaka! Nie, vďaka! – Ale spievať,
rojčiť a smiať sa, byť sám, so slobodnou vôľou,
mať bystré oči orla a hlas spieža zvoncov,
širák, ak zachce sa mi, sotíť nabok smelšie,
biť sa za nie aj áno, abo písať verše...*

Citovaný je monológ z 2. dejstva a 8. scény, ktorý Cyrano adresuje Le Bretovi
Edmond Rostand: *Cyrano z Bergeracu*. Veršovaná hrdinská komédia v 5 dejstvách.
Preložila Mária Rázusová-Martáková, ND Bratislava 1942, s. 63

hu tuná hral J. Jamnický). Po premléve v ND môžeme smelo povedať, že „Cyrano z Bergeracu“ dokončil svoju triumfálnu cestu úspechom, akého sme už roky neboli svedkami.

Veľkú zásluhu na tomto úspechu má predovšetkým prekladateľka M. Rázusová-Martáková, ktorej sa podarilo túto veršovanú hrdinskú komédiu prebásniť do slovenčiny so všetkými jej prednosťami psychologickými aj rečovými nuanсами. Jej Cyrano hovorí aj básni, bojuje aj fíbi, ale predovšetkým — žije. Takého ho interpretoval Andrej Bagar, neprekonateľný a mnohohľubný, ktorý sa po dlhšom časovom intervale znovu objavil v ND. Jeho zaradenie (Bagar vystupuje ako hosť) bolo šťastným krokom a Bagar mal príležitosť dokázať, že priam tak ako on potrebuje divadlo, divadlo potrebuje jeho. To nie on, ale skutočný Cyrano z Bergeracu, ten gaskoňský šľachtic, ktorému osud dal priveľa geniality, aby mu daroval tým menej krávy, stojí pred nami v celej svojej realite. To on zvidná s ťuboj s De Valvertom, to on sa pričiní, aby láska Roxana iným nebola hatená, on jej posla verše, za ktoré iný dostáva bozky, on bojuje svoj súboj nielen so slo chlipmi pred mestskou hrádou, ale s oveľa strašnejšími protivníkmi: s lom, krivdou, nepravosťou a prekliatím! Takýto bol nepochopený a nedocenený básnik a hrdina, gaskoňský šľachtic Cyrano z Bergeracu. Bagar ho vytvoril takého: nie patetického hrdinu, trpiaceho neporozumením, ale predovšetkým — človeka. Jedného z tých, ktorých ruka šťastia ďaleko odzmenila za svoje kreslo. V každom Bagarovom geste, v každom jeho pohybe dotvárame si túto predstavu. Cyrano je ústrednou postavou

M. Procházka: *Veľký úspech Rostandovej hry Cyrano z Bergeracu v ND*. Slovenská politika, 23, (19. 5. 1942)

„Bagarov výkon v role Cyrana bol podmaňujúci a strhol nás všetkých. Pamätám sa na jeho nástup v prvom obraze, ktorý predstavoval javisko a hľadisko zároveň. Vzrušene vyskočil spomedzi davu na stoličku a na kostýme bolo vidieť, ako sa mu chveje celé telo... bolo to jeho prvé vystúpenie na scéne Národného divadla po vyše dvojročnej prestávke“.

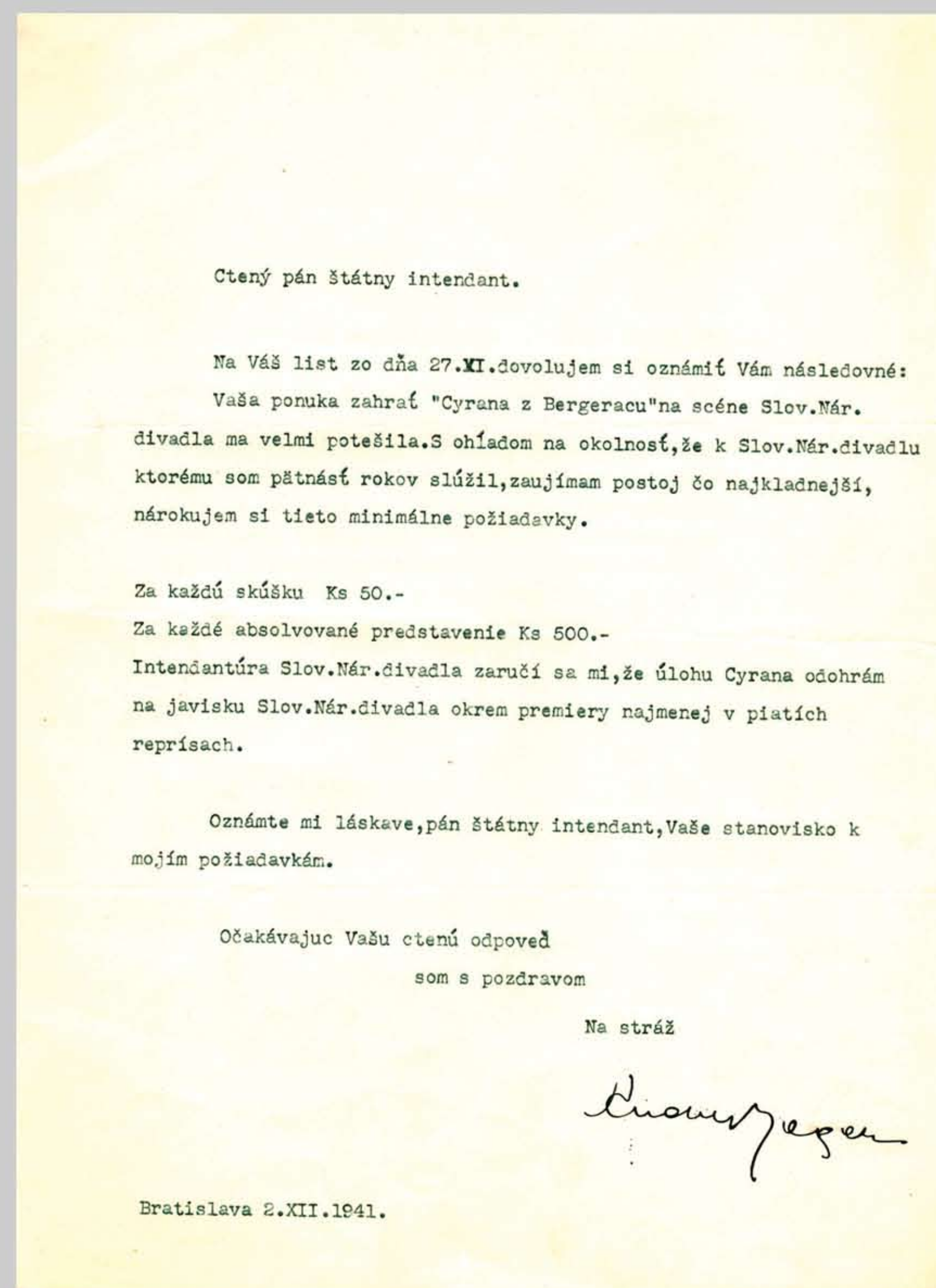
Z pamäti Františka Zvarika publikovaných v knihe *Pierot s puškou*, Slovenský spisovateľ, Bratislava, 1984, s. 24

*Hej, všetko mi vyrvete, aj vavrín, aj ruže!
No len ruje! Istú vec vám napriek so sebou
odnášam si. A keď dnes pred božou veľbou
zastanem a pozdrav môj azúr neba zvlíni,
tú vec Bohu predložím čistú, bez poškvvrny,
vám napriek ju odnesiem slávne nad oblak...
A tá vec je...
Tá vec?...
Je môj znak!*

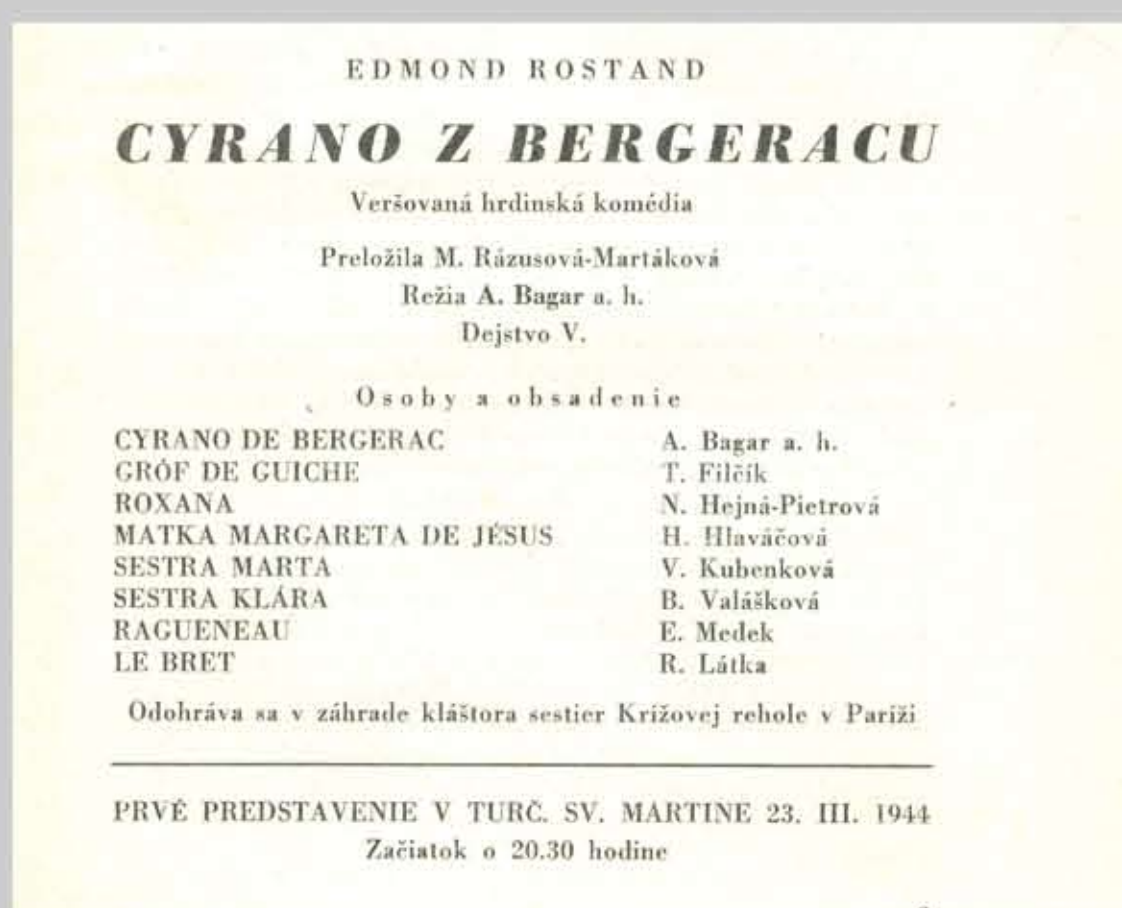
Citovaný je posledný monológ z 5. dejstva a 6. scény

Edmond Rostand: *Cyrano z Bergeracu*, 5. dejstvo, 23. 3. 1944 SKD Martin
réžia Andrej Bagar a. h.
Rudolf Látka, Eugen Medek, Andrej Bagar a. h., Naďa Hejná

Kladná odpoveď Andreja Bagara štátnemu intendantovi Dr. Ludovítovi Brezinskému o rozhodnutí prijať úlohu Cyrana za uvedených podmienok, 2. 12. 1941

EDMOND ROSTAND
CYRANO Z BERGERACU

Veršovaná hrdinská komédia
Preložila M. Rázusová-Martáková
Réžia A. Bagar a. h.
Dejstvo V.

Osoby a obsadenie
CYRANO DE BERGERAC A. Bagar a. h.
GRÓF DE GUIGHE T. Filčík
ROXANA N. Hejná-Pietrová
MATKA MARGARETA DE JESUS H. Hlaváčová
SESTRA MARTA V. Kuhníková
SESTRA KLÁRA B. Valášková
RAGUENEAU E. Medek
LE BRET R. Látka

Odohráva sa v záhrade kláštora sestier Krížovej rehole v Paríži
PRVÉ PREDSTAVENIE V TURČ. SV. MARTINE 23. III. 1944
Začiatok o 20.30 hodine

Stretnutia s Filipom II.

1926 – Východočeské divadlo v Pardubiciach (Fray Bernard, spovedník), réžia Jan Škoda

1944 – Slovenské komorné divadlo v Martine (Filip II.), réžia Andrej Bagar a. h.

1959 – Divadelné štúdio Vysokej školy múzických umení v Bratislave, réžia Andrej Bagar

ÚLOHA KOSTYMU
A MASKY na scéne vy-
svitá z tejto fotorepor-
táže, ktorá konfrontuje
snímky zo skúšok so
snímkami z premiéry: po
správnej organizácii prie-
strovej a primeranej in-
scenácii výtvarnej je kos-
tym a maska spolutvor-
com javiskovej atmosféry,
osobnosti interpretova-
nej postavy a celkového
estetického účinku vizu-
álneho. Snímky boli fo-
tografované pri naštu-
dovaní a pri predstavení
lyrickej tragédie.

FILIP II. od E. Verhae-
rena, hru v režii An-
dreja Bagara a. h. a v in-
scenácii E. Makovického
dňa 22. I. 1944 uviedlo
Slovenské komorné di-
vadlo v T. Sv. Martine ako
svoju prvú premiéru. Na
obrázkoch: Andrej Bagar
(Filip II.), B. Valášková
(grófica de Clermont), K.
H. Draga (Don Carlos),
Eugen Medek (Fray Bernar-
do), R. Látka (Don
Juan).

Foto: „Naše divadlo“ — P. K.

List Okresného úradu v Turč. Sv. Martine
adresovaný Ústrednej cenzúrnej komisii,
ktorým odporúča stiahnuť inscenáciu
z repertoáru, 23. 2. 1944

LIST OKRESNÉHO ÚRADU V TURČ. SV. MARTINE.
D-1274/1-44 V Turčianskom Sv. Martine.
Vec: Ústredie slovenských ochotníckych
divadiel, Turč. Sv. Martin, žiadosť
o povolenie predstavenia na diva-
delnú hru „Filip II.“
Ústredná cenzúrna komisii
(Ministerstvo pravosúdia)
v Bratislave.
Záhradnícka č. 6.
Úctive oznamujem, že pod čís.: D-1274/1-44 zo dňa 21. januára 1944
vydal som Ústrediu slovenských ochotníckych divadiel v Turč. Sv.
Martine povolenie na predvedenie divadelnej hry „Filip II.“ od

Naše divadlo, 16. február 1944, č. 6, obrazová príloha (autorom fotografií je P. K. - Peter Karvaš)

Frontové divadlo (1944)

Je umelecko-propagandistická skupina, ktorá pôsobí počas SNP na povstaleckom území.
V programe skupiny sú hudobné čísla, skeče, tance, iluzionistické výstupy.
Členmi skupiny sú herci Eugen Medek, František Zvarík, Andrej Vandlík, Hana Cveková, harmonikári Karol Móži a Eugen Petery, fákir a iluzionista Ján Chovanec,
tanečnice Mária Perháčová a Tamara Alexandrová. Prvé predstavenie sa uskutoční 15. 9. 1944 v Harmanci a posledné 26. 10. 1944 v Starých Horách.

Frontové divadlo v našom povstaní
Andrej Bagar,
laureát štátnej ceny

Na ceste z obce Staré Hory do osady Rychtárová stojí vrak starého autobusu. Vyplundrovaný, bez kolies, bez akýchkoľvek súčiastok. Je to vlastne už len karoséria autobusu. Dažďe smyly väčšiu časť náteru a sotva kto by dnes rozlítil nápis, ktorý na modrom podlažde bielymi písmenami oznamoval, že je to autobus Frontového divadla.

Stojí na tom istom mieste, na ktorom ho skupina umelcov, príslušníkov Frontového divadla, dňa 27. októbra 1944 opustila. Museli sme ho opustiť. Partizánske oddiely som si uvedomil, že moja politicko-propagandistická práca bude účinná, ak bude podopretá aktuálnou politickou satirou, bojovou piesňou, že našu revolučnú armádu treba i poučiť, potešiť a i pobaviť.

Po schválení môjho návrhu zostavil som súbor. Herci, hudobníci, speváci, tanečníci a autobus. To bolo Frontové divadlo. Politické skeče, jednoaktovky, recitácie, bojové a ľudové piesne, naše a sovietske národné tance, to bol repertár Frontového divadla. Pred predstavením a na záver prejav.

Putovali sa z jediného frontového tisku na druhý. Cestou zastavovali sme sa vo výčrkových strediskách, nemocniciach a poľných lazaretoch. Od 10. septembra až do 26. októbra, — keď bolo posledné predstavenie — bolo toto divadlo v ustavičnej činnosti, a to dve až štyri predstavenia denne. Predstavenia konali sa za každého počasia a za každých okolností. Hrali sme na ochotníckych javiskách, vo vojenských barakoch, na lóžkach, v záhradkách a na chodbách nemocníc a tým, ktorí sa pre ťažké zranenie nemohli predstavenia zúčastniť, zahrali sme v izbe medzi posteľami. V povstaní nebolo vari vojaka a partizána, ktorý by nebol poznal Frontové divadlo. Mali nás radi a kde sa s našim autobusom stretli, vždy mu venovali pozdrav.

Bola to krásna práca, plná bojového nadšenia a súdržnej spolu-

„Ďakujeme Vám za Vaše účinkovanie. Vieme si oceniť Vašu obetavú prácu. My bojujeme so zbraňou v ruke za slobodu a lepší život. Vy bojujete za ten istý cieľ umením. Prosíme Vás, aby ste vo Vašej práci pokračovali s takým istým úspechom ako u nás.“
Partizánska brigáda Jánošík

František Zvarík, Karol Móži, Andrej Vandlík, Hana Cveková, Eugen Medek

Autobus Frontového divadla vyvrátený a rozbitý v Jelenskej doline

Spomienkový text manželky Andreja Bagara venovaný pamiatke Frontového divadla, 29. 1. 1968 v Bratislave

1/ Tamara Corjona-Bagarová :

L'ÉTENDARD SANGLANT EST LÉVÉ !
/Všnováno pamätoc Frontového divadla /

Od Strečna zná ve dne v noci strelba. To se naši a francouzští partizáni postavili statečně proti německým sekerníkům. M mozku mi souběžně hlaholí bojová píseň, s níž na rtech se bily a umírali lídové francouzské revoluce v osmáctém století a pak v každém povstání na světě, kdy se bránili proti útlaku.

Contre nous de la tyrannie
l'étendard sanglant est levé-----
Ils viennent jusque dans vos bras
égorgent vos fils, vos compagnes-----

Město Martin stíchlo. Už čtyři dny je evakuováno, obchody spustily rolety. Zavládlo mlčení. Trojím tu samojediná v pustém domě, v hlučné, prázdné ulici-a snad v celém městě. A čekám, čekám---Přijde? Nestalo se mu něco? Což, když ho v Bratislavě znovu zatklí? Zahynu tu hladem, nebo padnu na pospas hitlerciům, kteří se blíží. V domě není plyn, abych se mohla voas otrávit. Skok z prvního poschodí znamená smrt a zbraň nemá, abych ji mohla použít.

Ó, Andreji, Andreji, ta muka nejistoty, úzkost, svírání srdce už podruhé nevydržím! Tíha na hrudi mne dusí-a udusit se by bylo kratší, než skomírat hladem. Nemám už nic, než pár kostek cukru a jeden poněkud zavařeniny. Jak dlouho s tím mohu žít?

„Čekaj, dokiaľ pre teba neprídem“ napísal pred čtrnácti dny. Tři dni a tři noci to vybuchuje u Strečna a tudy musí bezpodmínečně pro- jít!

Allons, enfants de la patrie,
le jour de gloire est arrivé!
Aie kde je le jour de gloire? Dočkáme se ho vůbec žítí?

Čtvrtá noc. Ve své fantazii silněji, že se palba blíží. Podí-

Vari je to šťastie pre nás,
že máme príležitosť napísať
živú jánovskú básňu
cor.
Naše hry zostali veľmi utlača-
nými a prenasledovanými.
Andrej Bagar
v hriev 1. XII. 1944.

Štvrtý nástup do SND (1945 – 1966)

1945 – 1949

Molière: *Tartuffe*, 25. 5. 1946 ND Bratislava
réžia Jozef Budský
Andrej Bagar (Tartuffe)

Alexej Nikolajevič Tolstoj: *Ivan Hrozný*, 4. 1. 1947 ND Bratislava
réžia kolektív
Andrej Bagar (Cár Ivan Vasiljevič)

Nikolaj Pogodin: *Kremeľský orloj*, 7. 11. 1947 ND Bratislava
réžia Andrej Bagar
Hana Hertlová, Gustáv Valach, Andrej Bagar (Lenin), Ivan Mistrík a. h., Beta Poničanová

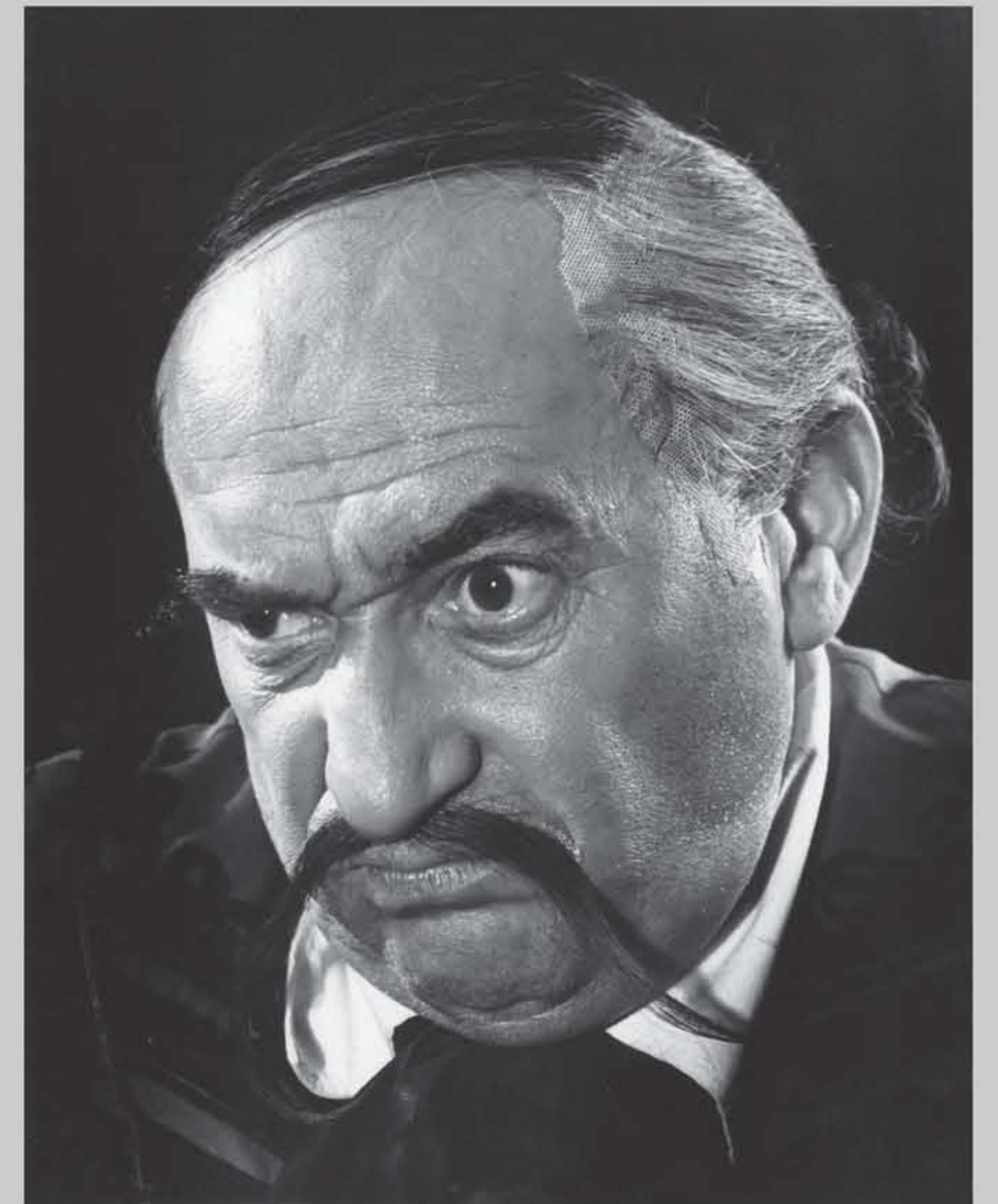
1949 – 1954

Štefan Králik: *Buky podpolianske*, 20. 12. 1949 ND Bratislava
réžia Jozef Budský
Karol L. Zachar, Andrej Bagar (Martin Babic)

Ivan Popov: *Rodina*, 8. 3. 1951 ND Bratislava
réžia Jozef Budský
Mila Beran, Gustáv Vlach, Andrej Bagar (Durnovov)

Ján Chalupka: *Kocúrkova*, 31. 3. 1953 ND Bratislava
réžia Ľubomír Smrčok
Andrej Bagar (Pán z Chudobíc)

Štefan Králik: *Horúci deň*, 5. 5. 1951 ND Bratislava
réžia Tibor Rakovský
Andrej Bagar (Kováč)

Konstantin Alexandrovič Treňov: *Ľubov Jarová*, 30. 5. 1952 ND Bratislava
réžia Jozef Budský
Andrej Bagar (Roman Koškin), Mária Banciková

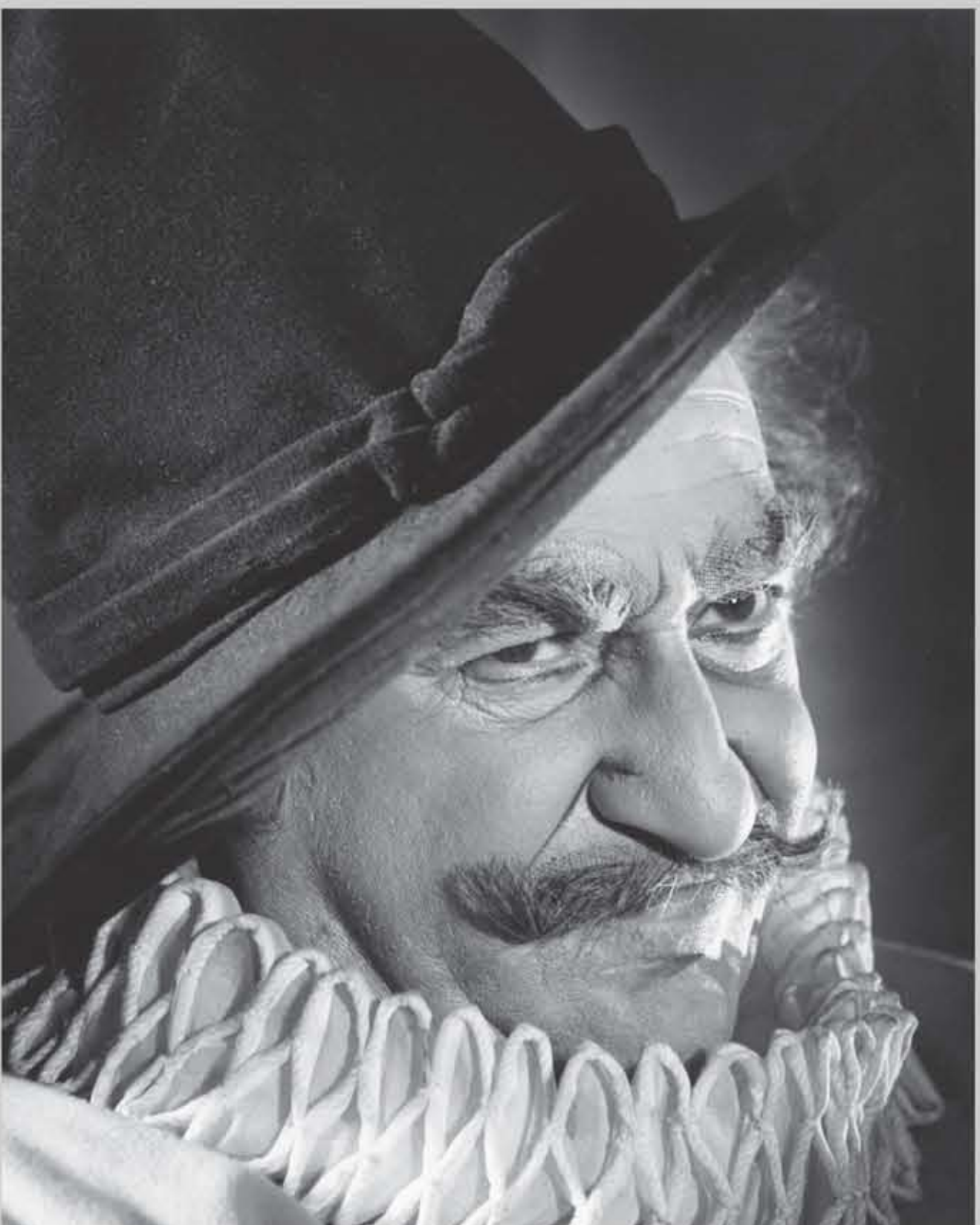

Lope de Vega: *Fuente Ovejuna*, 5. 7. 1953 ND Bratislava
réžia Jozef Budský
Andrej Bagar v strede na koni

Pieseň našej jari, 25. 2. 1956 ND Bratislava
réžia Jozef Budský
Andrej Bagar (Zlôboh cár)

1954 – 1966

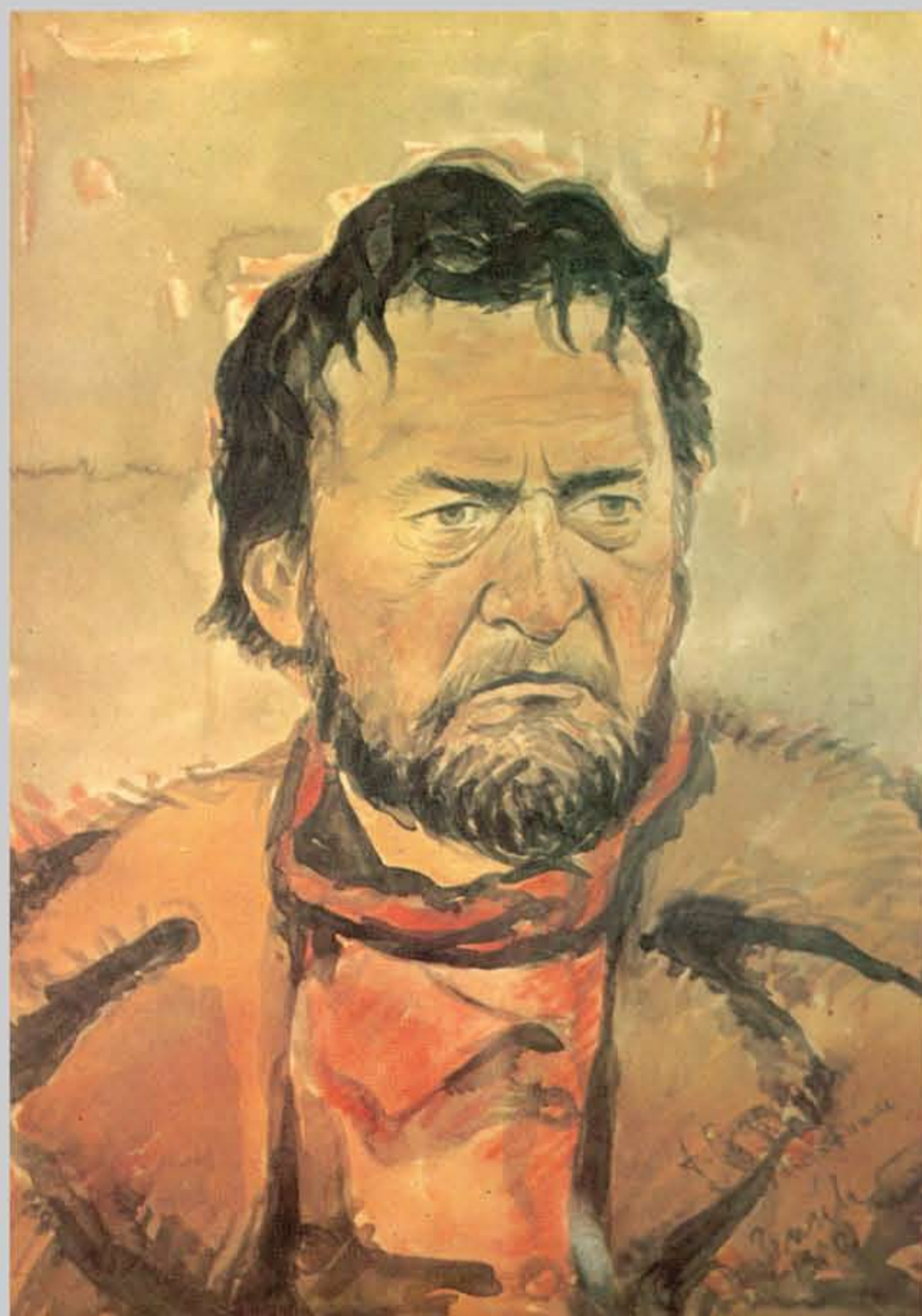
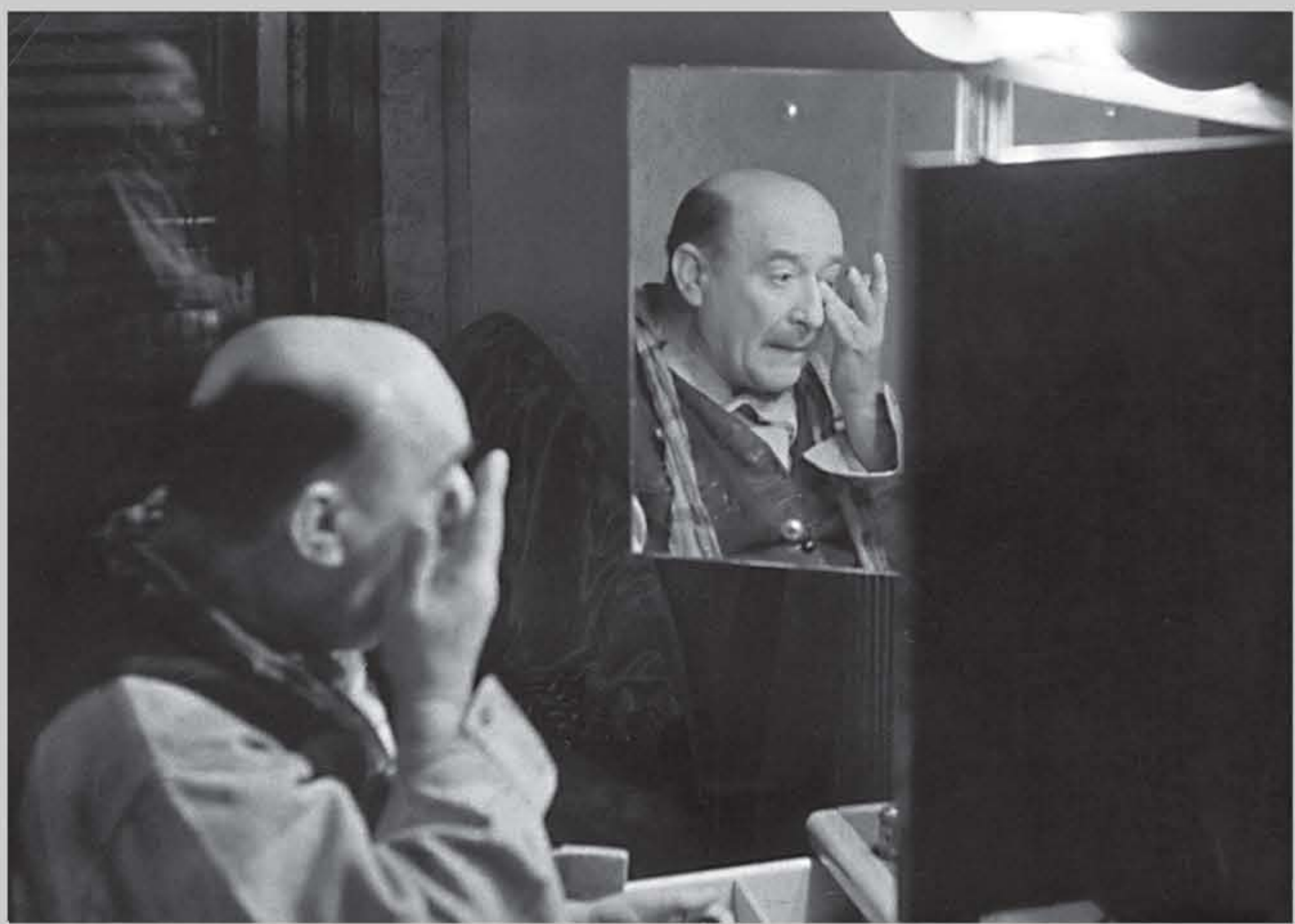
William Shakespeare: *Veselé panie z Windsoru*, 11. 5. 1954 ND Bratislava
réžia Karol L. Zachar
Andrej Bagar (Sir John Falstaff)

Anton Pavlovič Čechov: *Ujo Váňa*, 17. 7. 1954 ND Bratislava
réžia Jozef Budský
Eva Kristinová, Andrej Bagar (Ivan Petrovič Vojnickij)

Pavol Országh Hviezdoslav: *Herodes a Herodias*, 28. 5. 1955 ND Bratislava
réžia Janko Borodáč a. h.
Hana Meličková, Andrej Bagar (Herodes Antipas)

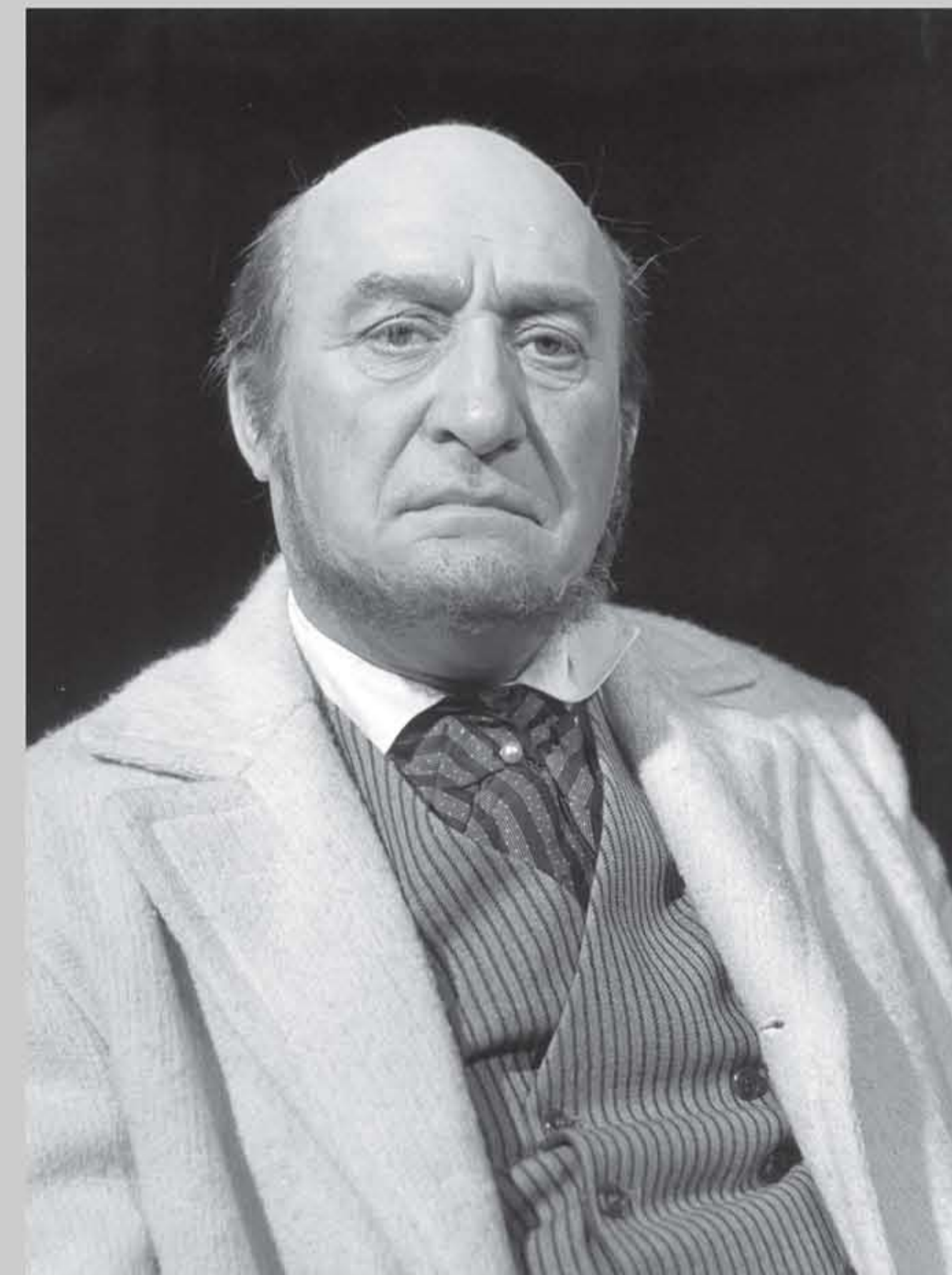
Maxim Gokij: *Na dne*, 13. 6. 1959 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč a. h.
V hereckej šatni sa pripravuje na výstup
Andrej Bagar ako Satin
Karol L. Zachar blahoželá Andrejovi Bagarovi pri príležitosti jeho 60. narodenín
na predstavení Gorkého hry *Na dne*
S režisérom inscenácie hry Jankom Borodáčom
Andrej Bagar v úlohe Satina, kolorovaná kresba od Františka Zvaríka, 1960

Juraj Váh: *V tmavých horách pramene*, 12. 3. 1960 SND Bratislava
réžia Tibor Rakovský
Andrej Bagar (Gruber), Viliam Záborský

Ivan Bukvočan: *Hľadanie v oblakoch*, 10. 12. 1960 SND Bratislava
réžia Tibor Rakovský
Karol Skovay, Hana Meličková, Andrej Bagar (Larish), Juraj Paška, Štefan Kvietik,
Viera Topinková

Lillian Hellmanová: *Z druhej strany pralesa*, 2. 3. 1961 SND Bratislava
réžia Pavol Haspra
Andrej Bagar (Marek Hubbard)

Nikolaj Vasilievič Gogol: *Revizor*, 17. 3. 1962 SND Bratislava
réžia Janko Borodáč a. h.
Andrej Bagar (Luka Lukič Chlopov, školský inšpektor), Anton Mrvečka

Carlo Goldoni: *Vejár*, 30. 12. 1961 SND Bratislava
réžia Karol L. Zachar
Eva Poláková, Anton Mrvečka, Andrej Bagar (Gróf Di Rocca Marina), Oľga Sykorová

Rolf Hochhuth: *Zástupca*, 12. 2. 1966 SND Bratislava
réžia Jozef Budský
Čtibor Filčík, Andrej Bagar (Kardinal)

Oslobodenie Bratislavy, apríl 1945

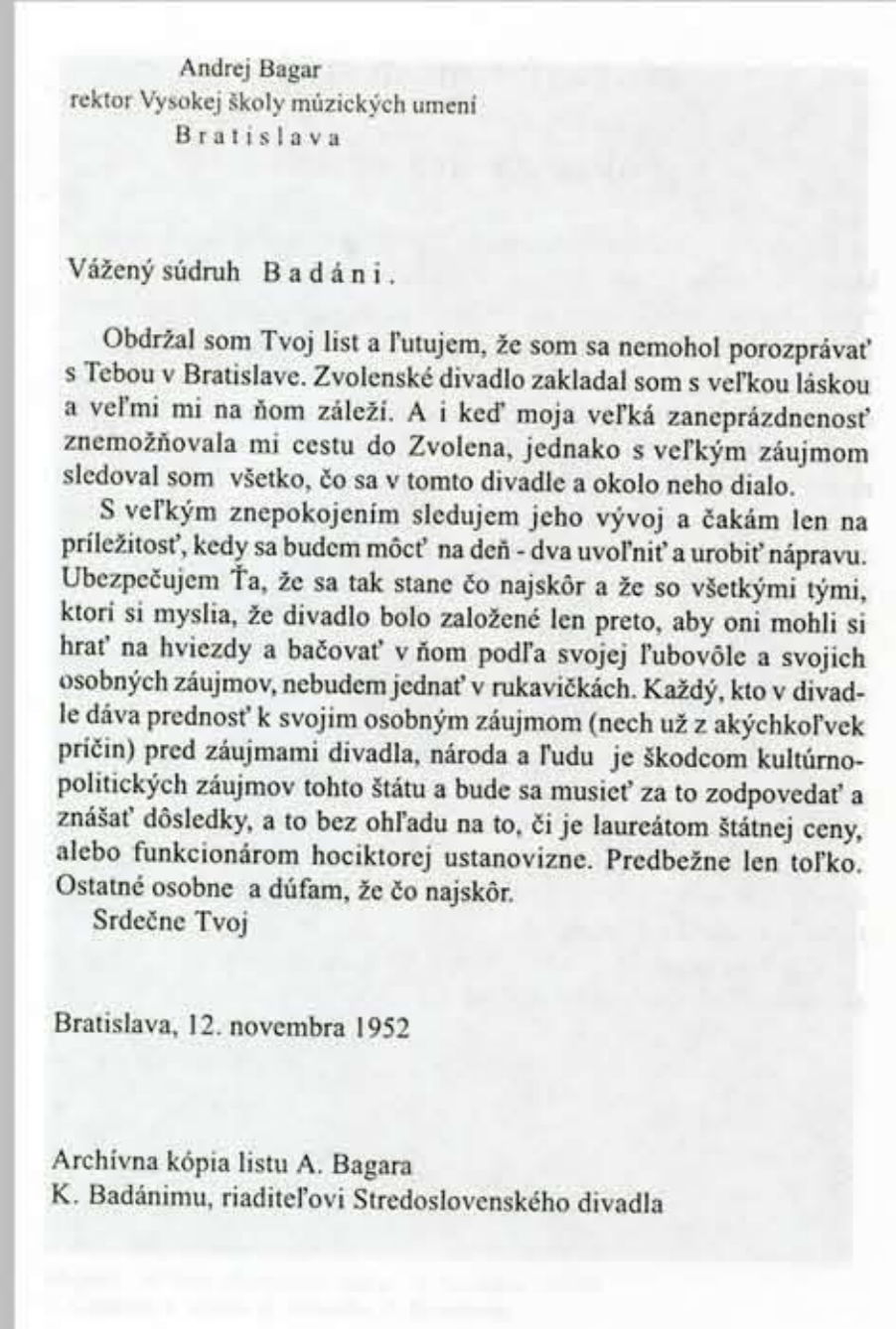
Počiatky organizovania slovenského divadelníctva po oslobodení

Andrej Bagar

V smysle Košického vládneho programu išlo na Slovensku v otázke divadelnej kultúry predovšetkým o tri záležitosti: zlikvidovať všetky súkromné divadelné spoločnosti, postaviť štátny donor nad Národným divadlom v Bratislave na zdravú bázu a v najkratšom možnom čase začať s otváraním nových divadiel.

Nuž, prvý ťah bol najjednoduchší. Divadlo v Nitre vybombardovali a Devinského spoločnosť preto nehrala. Keďže iných súkromných profesionálnych divadiel v nás nebolo, nepredstavovali sme nijakú krízu v súvislosti s touto zmenou. Súči členovia tejto spoločnosti rozšli sa do troch štátnych divadiel v Bratislave, Košiciach a Martine a niektorí prijali angažmá v Slovenskom divadle v Prešove. Problém štátneho dozoru nad ND v Bratislave bol už otázkou chýlostivejšou. Tu išlo predovšetkým o prudký rez čo do morálnej úrovne v celom divadle. Uvedomujúc si, že ND v Bratislave preberá funkciu reprezentanta Slovenskej javiskovej kultúry v súvislosti s divadlami českými, pričom táto jeho úloha bude čoraz väčšmi zdôrazňovaná, rozhodli sme sa likvidovať operetné teleso a vykázať ho z budovy ND. Taktiež s morálnej stránky zistilo sa po návrate do Bratislavy, že doterajšia funkcia intendantov bola akosi diktátorskou mocou nad konaním a umeleckým úsilím celého členstva a že jej vplyv bol viac ako škodlivý. Nuž bolo treba predovšetkým zbaviť členstvo na-impulovaného strachu a vytvoriť prostredie radosnej kolektívnej spolupráce s právnymi a zodpovednosťou na každom z vedúcich činiteľov jednotlivých teles a odborov. Na šťastie bola éra ľudáckej intendantúry veľmi

Leopold Lahola: *Atentát*, 19. 5. 1949 ND Bratislava, bulletin, s. 14–16

List Andreja Bagara riaditeľovi Stredoslovenského divadla vo Zvolene Karolovi Badánimu, 1952

JUBILUJTE!

Pocit z dobre vykonanej práce patrí medzi najkrajšie pocity a nazdávam sa, že Vy, ktorí vytvárate umelecký profil Vášho divadla dnes, máte plné právo oslavovať jeho desiate výročie.

Stál som pri kolíske Vášho divadla a toto novorodeniatko prišlo na svet veľmi choré. Také choré, že sme sa oň po niekoľko rokov obávali. Krajové divadlo v Nitre bolo v poradí posledným divadlom, ktoré sme zakladali. Bolo by vari lepšie bývalo, počkať s jeho založením aspoň o jeden rok. Nemali sme totiž herecov, ktorí by boli vytvorili základ a ktorí by boli umeleckou zárukou.

Do novozaloženého divadla prišlo niekoľko členov problematických umeleckých hodnôt. Dôsledky sa prejavili jednak v oblasti repertoáru — výberom často nevhodných hier, — ale predovšetkým v umeleckej interpretácii, ktorej úroveň nedosahovala často ani priemer.

Pri súkromnokapitalistickom systéme by sa bolo toto divadlo zatvorilo. (Veď prvý slovenský profesionálny súbor, založený v roku 1921, ktorý mal podstatne vyššiu umeleckú úroveň, bol rozpustený po jednoročnej úspešnej činnosti len preto, že nebol hospodársky sebestačný.)

No v našom zriadení sa kultúrne ustanovizne nelikvidujú, ale rozširujú a prehľbujú.

Krajovému divadlu v Nitre bola poskytnutá umelecká pomoc tak, že dva ročníky absolventov Vysokej školy múzických umení a to riaditeľ, herci, režiséri, dramaturg a scénograf odišli do Vášho divadla.

Ste divadlom, v ktorom je popri umelcoch z radov ochotníkov sústredení najväčší počet odborne školených umelcov.

Pomoc školy Vášmu divadlu sa hneď prejavila. Umelecká úroveň sa podstatne zvýšila a zmenila kurz aj repertoárová politika.

Vyrástli ste a stali ste sa schopní riešiť aj závažné umelecké problémy.

Mimoriadny bulletin Krajového divadla v Nitre pri príležitosti 10. výročia vzniku divadla, 1960

Minister školstva a kultúry Dr. František Kahuda vyznamenáva Andreja Bagara Radom práce, 1960

Poverenie Slovenskej národnej rady pre školstvo a osvetu.

Číslo: 2275/45-prez.
Predmet:

Košice, 7. apríla 1945.

Členom Slovenského Národného divadla

v Bratislave.

V záujme nerušenej prevádzky SND žiadajú sa členovia, aby zostali na svojich miestach a dokončili divadelnú sezónu ako obvykle.

Toto je želané i v tom prípade, ak časť členstva z Bratislavy evakuovala.

Repertoár treba usmerniť tak, aby s členmi, ktorí zostali v Bratislave, mohlo sa pokračovať v práci až do skončenia divadelného roku.

Ohiadne všetkých informácií obráťte sa na intendantúru Slovenského Národného divadla v Košiciach.

Okrúhla pečiatka.
podpis nečitateľný
povereník.

A. Bagar v.r.
.....
intendant.

Poverenie SNR pre školstvo a osvetu listom z Košíc žiada členov SND v Bratislave, aby zostali na svojich miestach a dokončili divadelnú sezónu, 7. 4. 1945 Košice

Naše divadlo na novej ceste Andrej Bagar

8. júla 1945 končí sa divadelný rok 1944-45, aby o šesť týždňov opätne začal svoju činnosť. Takéto oznámenie opakovalo sa každoročne od r. 1921 a každý rok značilo to isté: icenne si odpočinúť, aby sme o mesiac pokračovali tam, kde sme skončili.

Úroveň divadla — ktoré bolo spravované najprv Družstvom S. N. D., neskôr súkromným podnikom, závisela od toho, kto divadlo viedol a aký kader spolupracovníkov vedel si vybudovať. Pamätáme sa, že opera a balet mali najlepšiu úroveň za éry Oskara Nedbala, ktorý bol znamenitým kompozítorom a dirigentom. Čiasto mala najlepšiu úroveň za éry V. Jirkovského a J. Hurta — znamenitých režisérů a výborných herecov. Príchodom riaditeľa A. Drašára začala sa torziť opera. Dosiahla pozoruhodných výsledkov, no docielila ich na úkor ostatných umeleckých teles.

Fašistická vláda po prevzatí moci vzala aj divadlo pod svoju kontrolu. Divadlo nepostúpila, ale postavila na čelo svojho exponenta s titulom štátneho intendantu a vybavila ho plnou mocou umeleckou aj hospodárskou. S takouto právomocou bolo by sa dalo i za uplynulých éry pre divadlo vykonať veľmi mnoho, veď predpoklady tu boli, a to tak materiálne, ako aj umelecké.

Nemienam sa rozpisovať o možnostiach, ktoré zostali nevyužitú, no vyhlasujem, že divadlo prevzali sme v stave neradostnom, ba veľmi smutnom. V divadelníctve prevzali sme práve také dedičstvo, ako v priemysle, alebo v hospodárstve. Opakujem, nebudem poukazovať na minulosť. Tá sa zračí najmä pri operných a baletných predstaveniach a v priamo katastrofálnom nedostatku divadelného dorastu.

Ide o budúcnosť bratislavského divadla a o naše divadelníctvo vôbec.

O divadle všeobecne napísal som niekoľko článkov hneď po príchode do Košíc. Je to problém složitý a nedá sa uskutočniť akôr, kým nie sme hotoví s výstavbou troch divadiel, ktoré započnú svoju činnosť o šesť týždňov.

V tomto článku ide predovšetkým o Národné divadlo v Bratislave. Sľúbil som, že napriek všetkým ťažkostiam, ktoré nám treba zdolať, úroveň divadla bude a musí byť lepšia ako v uplynulej sezóne.

Bude vari pre čitateľa srozumiteľnejšie, keď poukážem na jednotlivé divadelné odbery a naznačím konkrétne nedostatky, ktoré treba odstrániť.

Opera: V tomto telese bolo nezvyčajne málo sborových hlasov. 37-členný operný sbor je primálny. Operný sbor zvyšuje sa na 56 členov. Taká istá je situácia v orchestri. 45-členný orchester zvyšuje sa na 60 členov. Nakoľko niet pre takýto počet dost priestranstva, zlikviduje sa prvý rad kresiel v Nôrdisku.

Najneutečnejším zjavom je vari teleso baletu. Balet treba postaviť aspoň na takú úroveň, na akej bol za éry O. Nedbala a Achilla Viscusioho. Balet v tej zostave, v akej sa nachádzal v posledných šiest rokoch (12—13 členov) je pre Národné divadlo vonkoncom neprijateľný. Taktiež aj súbor sólistov baletu treba doplniť.

Najlepším telesom bezспорu je teraz čiasto, no pri pracovnom tempe, aké toto teleso bude vyvíjať, a pri hrách, aké sa dostanú v budúcnosti na program, i toto teleso bude treba doplniť novými silami.

Ako som už poznám, niet u nás javisti-

Nové slovo, 2, č. 5 (29. 6. 1945)

Divadlo do nového života

Slávne zhromaždenie!

Prinášam úprimný a srdečný pozdrav šľazdu vedeckých a umeleckých pracovníkov od dramatických umelcov našich divadiel. Slovenský herec, práve tak ako jeho český kolega, faško sa musel prejsť cez závery predšľozku a neporozumenia.

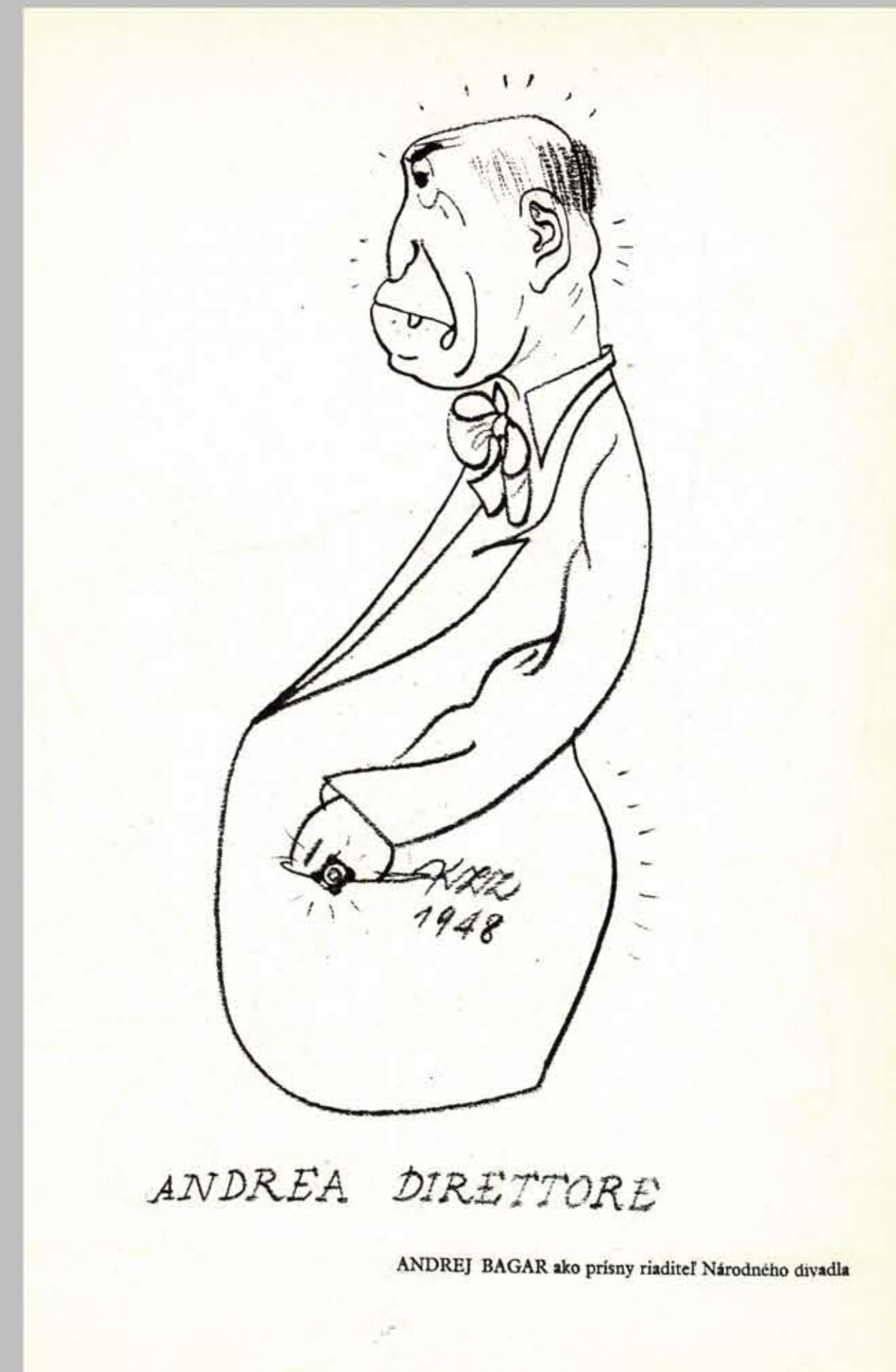
Zborník 1. zjazdu umelcov a vedeckých pracovníkov 27. a 28. augusta 1945 v Banskej Bystrici, Bratislava 1946, brožúra

Andrej Bagar medzi pracujúcimi

Gérard Philipe v spoločnosti Andreja Bagara a Karola L. Zachara pri príležitosti hostovania francúzskeho divadelného súboru TNP z Paríža, 1955

Karikatúra Andreja Bagara od Karola L. Zachara, 1955

Andrej Bagar, kolegami z divadla prezývaný „Veľký Andy“ Oslava narodenín herečiek Olgy B. Országhovej a Hany Meličkovej

Budova Reduty v Bratislave, kde sídlilo Divadelné štúdio Vysoké školy múzických umení

ALEXANDER KORNEJČUK
KALINOVÝ HÁJ
Komédia v štyroch dejstvách, piatich obrazoch
Preložil: Karol Podolínák
Režia: Sonja Poloni, poslucháčka VŠMU

Osoby a obsadenie

Ivan Petrovič Romaňuk	Viliam Bánoczy
Nadežda, jeho dcéra	Dana Martinková
Natália Nikitična Kovčiková	Eta Šušabogová
Vasilisa, jej dcéra	Štefka Holková
Karp Kornejevič Vetrovoj	Alojs Herceg
Sergej Fajlovič Satura	Ján Kováč
Nikolaj Alexandrovič Verba	Luboš Veselký
Aga Alexandrovna Ščuková	Ružena Gregorová
Archip Gerasimovič Vaskulenko	Bedrieh Schoub
Martyn Gavrilovič Kandyba	Karol Masník
Maxim Zoria	Ing. Ivan Vejřík
Piotr Moroz	Teodor Zádrepa
Vasilij Krym	Ján Křáčanský
Jekaterina Krylatá	Mária Katonová
Olga Koslová	Anička Jánosková
Oxana Davyduková	Kristínka Porubáková
Pelagjea Grúdenková	Viera Zákonitová
Varvara Puchavsková	Berta Sobiechová

Asistent režie: Viera Jabubóczy, poslucháčka VŠMU
Výtvarník: Vojtech Horodník, Šepka: Mária Castulíková
Scénu vyhotovili a stavajú: Cienovia výtvarného a divadelného krúžku.

Hlavná prestávka je po druhom obraze.

MOJ PRÍVET

Srdčne pozdravujem prvý výsledok spolupráce žiakov našej vysokej školy s mladými pracovníkmi podniku „PRAVDA“.
Mladí talentovaní pracovníci Vášho závodu zorganizovali si divadelný krúžok a žiaci divadelnej fakulty našej školy podrobali sa s ním pri tom náročným. Výsledok? Predstavenie Kornejčukovej hry „Kalinový háj“.
Verím, že úroveň Vášho predstavenia obstojí pred kritikou Vášho žilivého obecenstva.
No najpodstatnejšie na veci je tá skutočnosť, že mladí robotníci a mladá adepti umenia spájajú sa v radostnej tvorbe. Toto nie sú ojedinelé zjavy. Naši mladí umelci spolupracujú s mládežou aj v iných závodoch. A tak je to správne. Nadšená spolupráca mladých ľudí je znamenitou zárukou ich dozrievania. Najmä dozrievania ideologického.
Srdčne tisknem Vám ruku, mladi súdruhovia, a želim si, aby patronát, ktorý našu Vysokú školu spája s Vášim závädom, bol trvalý, stále sa upevňoval a ešte v bojnnejšom miere prinášal také útešné výsledky, akým je toto Vaše prvé predstavenie. Vašej radostnej spolupráci česť!

Laureát štátnej ceny
ANDREJ BAGAR
rektor VŠMU

Oleksander Kornijčuk: Kalinový háj, 2. 7. 1952 DŠ VŠMU Bratislava, inscenáciu hry pripravili pracovníci Vydavateľstva Pravda v spolupráci s poslucháčmi VŠMU

Andrej Bagar v pracovni

Janko Borodáč, Andrej Bagar, Tibor Gašparek

Andrej Bagar pri slávnostnom prejave, 1959

Tibor Gašparek, Andrej Bagar, Ján Boor

10 ROKOV VŠMU

Emil Verhaeren:
FILIP II.

Režia a pedagogické vedenie, národný umelc Andrej Bagar. Asistent réžie Karol Strážnický, posl. IV. roč. Výtvarník František Perger, posl. IV. roč. Kostýmy Helena Bezáková, posl. IV. roč. Javiskové vedenie Jozef Paulovič. Svetlá Jozef Žilavý.

Osoby a obsadenie:

DON CARLOS	Jozef Adamovič
	Karol Strážnický*
GRÓFKA DE CLERMONT	Judita Vicianová
	Viera Topinková
	Mája Veľšicová
FILIP II	Ludovít Moravčík
	Ján Durina
FRAY BERNARDO	Jozef Lígda
FRAY HIERONÝMO	Dušan Karas**
DON JUAN D'AUSTRIA	Zoltán Antolíč
GRÓF FERIA	Ján Durina
	Ludovít Moravčík
DON PEDRO DE ROJAS	Karol Strážnický
	Jozef Adamovič
MNÍSI A VOJACI	posl. I. a II. roč.

Premiéra 24. októbra 1959

* posl. IV. roč. réžie
** posl. II. roč. réžie

CNV 1282-59 kult - F 1442592 - ZT 02. 4031

Andrej Bagar ako režisér so študentmi pri posledných prípravách inscenácie hry Émile Verhaerena Filip II., 1959

Hmotné a nehmotné spoločensko-kultúrne pamiatky

Andrej Bagar: *Rozpačitý mier*, Bratislava (kniha cestopisných reportáží z rokov 1925 až 1937)

Andrej Bagar: *Tajomstvo riaditeľa Cazaleta*. Nakladateľstvo Fr. Urbánka a spol. Trnava, 1939 (rozhlasová hra)

Andrej Bagar: *Stroskotanci*. Nakladateľstvo Fr. Urbánka a spol. Trnava, 1939 (divadelná hra)

Preložil 6 divadelných a rozhlasových hier

Stvárnil 297 divadelných a 14 filmových postáv

Režiroval 42 divadelných inscenácií

Režiroval 276 rozhlasových hier, 115 skečov, 13 pásiem a 1 kabaret

Bagarov ochotnícky súbor v Bánovciach nad Bebravou vznikol v roku 1946

Dom v Bratislave na Strakovej ulici č. 2 c, kde býval v rokoch 1950 – 1966

Pamäti, ktoré obsahujú 318 strojopisných strán rozdelil do 6 kapitol:

1. Detstvo v Trenčianskych Tepliciach
2. Viedeň a vojnové roky; ochotníčenie v Tepliciach a Marška
3. Štúdium na pražskom konzervatóriu
4. Pôsobenie v Bratislave – SND
5. Košice – Východoslovenské národné divadlo
6. Východočeské divadlo

1966

Cena Andreja Bagara bola vytvorená na počesť Andreja Bagara z Hereckej ceny, ktorú 12. 12. 1962 ustanovilo Predsedníctvo Zväzu slovenských dramatických umelcov. Bola udeľovaná každoročne z prostriedkov Slovenského literárneho fondu, za vynikajúci umelecký výkon v oblasti činoherného herectva a réžie

1970

Život plný bojov, slovenský dokumentárny film, réžia Igor Lembovič

1976

Krajské divadlo v Nitre bolo premenované na *Divadlo Andreja Bagara v Nitre*

Pietny akt uloženia telesných pozostatkov v urnovom háji bratislavského krematória

1980

Herec z rodu nesmrteľných, televízny medailón, réžia Peter Hledík

Spomienkový večer v SND pri príležitosti jeho nedožitých narodení

Spomienkový večer v Klube slovenskej kultúry v Prahe

Čo s hercom neumiera

1982

Busta od akad. sochára Tibora Bartfaya, pokovaný epoxid

1985

Výstava *Andrej Bagar v službách slovenského divadla*, ktorá bola inštalovaná v Divadle Andreja Bagara v Nitre a v Sieni Laca Novomeského v Bratislave pri príležitosti jeho nedožitých narodení

Na doskách Tália, rozhlasový profil umelca k nedožitým narodeninám

Bagarova ulica v bratislavskej mestskej časti Dúbravka

Bagarova ulica v Trenčianskych Tepliciach s pamätnou tabuľou

1986

Socha od akad. sochára Ferdinanda Bolla a architekta Dušana Kuzmu pôvodne umiestnená na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave. Dnes sa nachádza v priestoroch Bagarovej ulice v Dúbravke

Muzeálna izba na Nábrežnej ulici v Trenčianskych Tepliciach

1990

Pozostalosť v Divadelnom ústave Bratislava

2000

Spomienková slávnosť k 100. výročiu narodenia v Trenčianskych Tepliciach

Pozostalosť Andreja Bagara a Marty Tamary Bagarovej-Pokornej v Archíve SNM, bola získaná prevodom z Historického múzea – SNM

Výstava k 100. výročiu narodenia Andreja Bagara v SND Bratislava

26. októbra 2010 bola pomenovaná po Andrejovi Bagarovi základná škola s materskou školou v Trenčianskych Tepliciach na ulici SNP

